

Glasilo SZDL ptujskega okraja — Uprava in uredništvo Ptuj, Prešernova 7 — Telefon 156. NB Ptuj 643-T-206 — St. 22 — Letnik VIII.

Ptujski tednik

Ptuj, 2. junija 1955

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Jože Vrabl — Rokopisov ne vračamo — Tiska Mariborska tiskarna — Cena din 10 — Letna naročnina 500 din polletna 250 din

KOMENTAR

Jugoslavansko-sovjetski razgovor: so te dni prešli že v drugo, po mnenju nekaterih diplomatskih opazovalcev verjetno že zaključno obdobje. Četudi še ni podrobnejših uradnih poročil, pa vse kaže, da so najbližji državni voditelji obeh dežel že proučili bodoče medsebojno sodelovanje na vseh področjih ter splošen položaj po svetu. Izvedenci so priležni sestavljali deklaracijo o razgovorih, ki bo verjetno postojala stalšče obeh vlad do prečnih sodobnih problemov, obo-

V ptujskem okraju je 12.439 ha zemlje splošne ljudske posesti

Prav je, da se naši bralci sedaj ob desetletnici osvoboditve nekoliko spomnijo revolucionarne spremembe v kmetijstvu ter seznanijo s sedanjim stanjem splošne ljudske posesti (12.439 ha) v našem okraju, kakor to že poznajo od sobote, 28. maja t. l., okrajni odborniki SZDL, predsedniki in tajniki

PO ZAKONU O AGRARNI REFORMI 3666,41 ha V SLP

Z izvedbo zakona o agrarni reformi in kolonizaciji v Sloveniji se je SLP povečalo za nad 3.666,41 ha od 125 razlaščenih pravnih oseb in zasebnikov.

ter inventarja. Od 15 zemljiških posestev bank, podjetij, delniških družb in drugih pravnih oseb je prišlo v sklad 648,43 ha, od Posojilnice Ptuj, Desternik, Trnovska vas, Ptujskega podjetjemnega društva, Mestne hranilnice Celje, Celjske posojilnice Ljubljana, Posojilnice dravske banovine in nekaj zasebnikov. Od 52 nekmetov s presežkom nad 3 ha je pridobila splošna ljudska posest 598,92 ha zemlje, in sicer v glavnem od odvjetnikov, trgovcev, profesorjev in mlinarjev ter drugih poklicev, katerih posestva niso presegala 45 ha. Od 8 kmetov, 1 bivšega gostilničarja, 1 trgovca in 1 ekonoma, ki so imeli presežek nad 45 ha skupne površine ali 25 ha obdelovalne zemlje, je pridobila splošna posest 124,76 ha. Navedeni so se že pred vojno bavili s kmetijstvom, ker so pustili svoj poklic in se naselili na svojih posestvih.

PO ZAKONU O KMET. ZEMLJIŠKEM SKLADU 1271,54 ha V SLP

Po zakonu o kmetijskem zemljiškem maksimumu je bilo odkupljenih od 319 kmetov, po zakonu o odpravi viničarskih in podobnih razmerij pa od 131 kmetov skupno 1.271,54 ha zemlje.

PO ZAKONU O ODPRAVI VINIČARSKIH IN PODOBNIH RAZMERIJ 702 ha V SLP

Po zakonu o odpravi viničarskih in podobnih razmerij je prišlo v splošno ljudsko posest 702,00 ha površin, ki so prej pripadale 497 viničarskim posestvom. Vse odločbe po slednjima zakonoma še niso pravomočne, zato še tudi površina takoj odkupljene zemlje ni dokončna.

zakonu je bila razlaščena tudi vinogradniška posest cerkev in drugih podobnih ustanov kakor tudi vinogradniška posestva nekmetov s presežkom nad 3 ha zemlje, ki so imeli zraven presejka nad 3 ha še po 1 ali več vinogradniških posestev, ki so jih obdelovali viničarji.

Največ splošne ljudske posesti odpada na gozdove (4.975,69 ha), pašnike (1.597,57 ha), njive (1.478,94 ha), travnike (1.155,11 ha), vinograde (596,09 ha), sadonosnike (416,43 ha), neobdelovalno zemljo (216,79 ha) in na stavbišča (33,58 ha), po občinah pa je je največ (536 od 1.202 ha) na področjih občin Ormož, Podlehnik, Lekje, Grahena, Cirkovci, Videm, Središče, Zavrč, Cirkulane, Lovrenc na Dravskem polju, manj (223 od 462 ha) na področjih občin Starše, Zetale, Ptuj, Makle, Rogoznica, Trnovska vas, Desternik, Juršinci, Hajdina, Gorišnica, Podgorci, najmanj (92 od 192 ha) pa v Markovcih in na Polensaku.

Glede na splošno ljudsko posest je še vrsta nerešenih vprašanj, ki zahtevajo rešitev, dodatne predpise in tudi drugačni odnos občinskih odborov ter odborov SZDL pri reševanju in razjasnjevanju teh vprašanj.

Nekaj v zvezi s temi vprašanji glede na omejen prostor v tej številki še prihodnjič.

P. n.

Sovjetska delegacija na obisku v Zveznem izvršnem svetu. Od leve na desno: g. Sepilov, Mikojan, Gromiko, Hruščev, K umikin, preds. Tito in Bulganin

nem pa postavlja na prvo mesto načela miroljubnega sožitja, in katerih temelje tudi beograjski pomniki.

Obveščeni krogi v jugoslavanskem glavnem mestu zatrjujejo, da si obe delegaciji nista enotni v nekaterih vprašanjih. Vendar so medsebojni razgovori koristili obema državama. Jugoslavanska politika je vedno težila za tem, da bi državniki vsega sveta ne glede na različno družbeno ureditev skušali s neposrednimi stiki odpraviti nesoglasja, ki ovirajo medsebojno sodelovanje ter pomenijo v aotovih trenutkih tudi nevarnost za mir in varnost. Tak položaj je bil še do nedavna na naših vzhodnih mejah od resolucije Informbiroja leta 1948 sem. Sedaj lahko pričakujemo, da bodo posvetovanja s sovjetsko delegacijo odprla pot normalnim stikom z vsem vzhodnoevropskimi državami ter s tem odstranila nepeto ozračje na Balkanu. Kaže, da je sovjetska diplomacija pripravljena urediti vsa vprašanja tudi z jugoslavansko južno sosedo Grčijo.

Svetovna javnost se te dni spet obrača na nemško vprašanje s posebnim ozitom na najnovejšo prijeme v zvezi s konferenco štirih ministrskih predsednikov. Kar kot pravilo poročila, se tri zahodne sile še niso zedinile o datumu in kraju sestanka. Najbrž bodo zadnje besede zrekle po posvetovanju na svečanem izrednem zasedanju Generalne skupščine v San Franciscu. Tedaj se bodo zunanji ministri pomenili brkone tudi s sovjetskim kolegom ter določili dokončne namene konference in se sporazumeli o vseh tehničnih podrobnostih. Zanimivo je, da s tako Vzhod kakor Zahod želita nemško združitev. Leč ju samo način, kako naj to dosežejo. Znano je, da se je SZ doslej zavzemala najprej za združitev obeh vlad, vzhodne in zahodne v enotno vlado, ki bi pripravila splošne parlamentarne volitve. Tri zahodne sile pa predlagajo, naj bi splošne parlamentarne volitve dale enotno vlado, voljni zakon pa naj bi izdelale same zasedbene sile. Precejšnje razlike so tudi glede odhoda zasedbenih čet in nadzorstva nad volitvami.

Vendar so razlike postale pravzaprav le na papirju. S tem, da je Zahod pred nedavnim ornil Zahodni Nemčiji suverenost in neodvisnost v okviru Severnoatlantskega pakta in Zahodnoevropske zveze, je postavil vsa zadeva na glavo. Ker je tudi osem držav — udeleženk pariške konference sklenilo sporazum o vojni pomoči ter ustanovilo skupno vojaško posejstvo, kjer bo sodelovala tudi Vzhodna Nemčija, je nastal v Evropi nov položaj, ki bo sene zahteval nove diplomatske prijeme.

V ZDA so že razširili vest, da se sovjetska vlada sedaj ogreva za neutralno Nemčijo. Bila bi podobna Avstriji ter bi predstavljala neke vrste neutralno področje med Vzhodom in Zahodom. V ta sistem neutralnosti naj bi se vključile še Švedska, Švica, Jugoslavija in morda še nekatere vzhodnoevropske države. Kaže, da so ti načrti sovjetski

komunskih odborov, ki so na seji okrajnega odbora SZDL pod predsedstvom tov. Ignaca Voljča poslušali referat odbornika okrajnega odbora SZDL tovariša Jožeta Tramska in ki so v diskusiji dali nekaj svojih pripomb glede odnosov občinskih odborov, odborov SZDL, kmetijskih gospodarstev, gozdnega gospodarstva, agrarnih posestnikov in ostalih do splošne ljudske posesti (SLP).

PO ODLOKU AVNOJ 4229,59 ha ZEMLJE V SLP

Pred 10 leti je prešlo po odloku AVNOJ v našo splošno posest 4.229,59 ha zemlje prejšnjih 223 posestev nemških državljanov in ostalih hitlerjancev-nekmetov, grofov in druge zemljiške gospode, tovarnarjev in veletrgovcev, ki so se v času vojne in prej udinjali okupatorju. Takih posestev je bilo največ v bližini Ptuja (Herberstein, Warem-Lipitt, Pongratz, Ornik itd.), ostala pa so bila povsod v Halozah. Vso to zemljo lastnikov-nekmetov so obdelovali viničarji in ostali kmetijski delavci.

sklepe diplomacije — kolikor so sploh zrasli na sovjetskem zelniku — brez krčmarja. V Londonu, Washingtonu in Parizu, pa seveda tudi v Bonnu, so jih že odločno zavrnili. Zanimivo je, da se tudi zahodnonemška socialdemokratska opozicija ne ogreva za tako rešitev. Nemčija naj bi po združitvi postala neodvisna država. Pridružil naj bi s evropski varnostni organizaciji v okviru OZN kot posem enakopraven partner brez kokršnih kol omejitev.

Se preden je sovjetska delegacija prispela v Beograd, so se na Zahodu razširile govorice, da bo SZ skušala pridobiti Jugoslavijo za tak »neutralni pas«. Razumljivo je, da naše vodstvo ne bo sprejelo takih predlogov, saj bi s tem priznalo razdelitev sveta na dva bloka kot nekako »rešitev« v sedanjem položaju. Zamišljati o neutralnem območju med blokovo opredeljenimi deželami je razen tega v odkritem nasprotju z načeli o miroljubnem sožitju, ki se oprira na ustanovno listino Združenih narodov in njena jamstva. Zato so sive tudi vsakršne domneve in »preterokovanjo« v tem smislu odveč.

Ne volitvah v Veliki Britaniji so zmagali konservativci. Zagoledili so si večino 59 poslancev in bodo potemtakem v prihodnjih letih lahko izvajali svoje načrte brez večje opozicije. Ta teden so končno podpisali tudi francosko-tunjski sporazum, ki daje Tunizijcem precejšnje samoupravo. Kaže, da bo francoska vlada morala tudi poseči po enakih ukrepih tudi v Maroku in Alžiru. Nacionalistično gibanje posebno v Alžiru je namreč tako močno, da je morala francoska vlada uvesti izredno stanje in poslati nove vojaške moči.

Največ zemlje je imela zemljiška posest cerkva, samostanov in verskih ustanov, in sicer 1.292,88 ha — 34 razlaščenih. V poštev za razlastitev so prišle posesti: vseh župnih nadarbin v okraju, stolni kapitel Celovec, knezoškofijsko deško semenišče, župna nadarbina Sv. Magdalena Maribor, minoritski samostan Ptuj, dr. Ivan Tomažič, škof iz Maribora, konvent Studenec, nemški križniški red Velika Nedelja in drugi. Od 13 veleposelstnikov, veletrgovcev z vinom, privatnih uradnikov, doktorjev, delničarjev, tovarnarjev in grofov je prišlo v sklad 1.001,40 ha zemlje. Nekaterim je bilo prepuščenih za preživljanje 5 ha obdelovalne zemlje s stanovanjskim poslopjem ter ustreznim delom gospodarskega poslopja

PO ZAKONU O AGRARNI SKUPNOSTI 1536,79 ha V SLP

Po zakonu o agrarni skupnosti je prešlo v splošno posest 1.536,79 ha površine od 50 vaskih skupnosti. Upravni organi te zemlje so postali občinski ljudski odbori, zemljo pa v glavnem še vedno hasnujejo bivši udeleženci vaskih skupnosti in ostali kmetje. del pa je bil dodeljen KG Središče (57,47 ha), Semenogojnemu posestvu Starše (88,08 ha) in KG Kidričevo (25 ha), KG Središče in Semenogojnemu posestvu Starše dodeljena zemlja ni zajeta v površini zemlje vaskih skupnosti. O tem problemu še pozneje.

V ČASU OBVEZNIH ODDAJ 578,39 ha V SLP

V času obveznih oddaj je bilo zaradi špekulacije in nezpolnjevanja obveznih oddaj 58 večjih kmetov obsojenih na razlastitev 578,39 ha zemlje. Tudi v zvezi s tem še nekaj pozneje.

PO ZAKONU O RAZLASTITVI POSESTEV, KI JIH OBDELUJEJO VINIČARJI 230,77 ha V SLP

Po zakonu o razlastitvi posestev, ki jih obdelujejo kolonji in viničarji, je bilo razlaščenih 230,77 ha zemlje od 32 nekmetov, ki so potom viničarjev obdelovali vinograde. V tem primeru gre predvsem za gostilničarje, manjše trgovce, odvjetnike in druge nekmete. Po tem

Udeležite se v čim večjem številu

občinskega praznika občine Markovci — 5. junija 1955

S P O R E D :

4. JUNIJA ob 15. uri: kolesarske dirke; ob 20. uri: igra »Kadar se utrga oblak« in mešanji pevski zbor s partizanskimi pesmimi.
  5. JUNIJA ob 4. uri: budnica; ob 8. uri: slavnostna seja Obč. LO; ob 9. uri: otvoritev kmetijsko gospodarske razstave (živinoreje, obrtništva, kmetijske proizvodnje), gospodinjstva, šolskih ročnih izdelkov in iz NOB; ob 13.30: sprejem patrolj pri reiki Dravi in komemoracija za padlimi borci in talci; ob 15. uri: nastop TVD »Partizan« Markovci in gasilskih društev.
- Po končanem sporedu ljudsko rajanje. — V primeru slabega vremena preskrbljeno za prostor.

ODBOR

Mladina ima široko polje udeleževanja

Delegati na komunski mladinski konferenci so izvolili komite

V nedeljo so se zbrali delegati mladine s področja bodoče ptujske komune k skupni konferenci. Mladinske osnovne organizacije v ptujski komunji združujejo delavsko, kmečko in srednješolsko mladino, in tako so tudi vprašanja dela mladinske organizacije kaj različna. Po referatu o vlogi mladine pri socialistični graditvi se je razvila obširna razprava. K besedi so se oglašali mladinci iz gimnazije, kmečko-nadaljevalnih šol, podjetij in ustanov. Govorili so o uspehih in težavah mladine. Mladinska vodstva se mnogokje vprašujejo, kaj naj mladina dela, čeprav je v okviru raznih društev in organizacij dovolj mesta za udeleževanje mladih ljudi. V komunji Ptuj je 3112 mladincev od 15 do 25 let, od tega številna pa je le polovica včlanjenih v mladinski organizaciji. S tem ni rečeno, da se ne včlanjena mladina nikjer ne udeležuje, le mladinska vodstva bi morala tem mladincem in mladinkam zagotoviti pravo mesto v organizaciji. Zelo zanimivo je, da v Rogoznici, Apačah, Slovenji vasi in Kicarju sploh ni osnovne mladinske organizacije. V delu pri vključevanju neorganizirane mladine bi morali vnesti več borbivosti. Tudi proti malomeščanskim vplivom na mladino, ki živj v mestu, je bilo pramalo storjenega. 60% mladine je vključeno v razna množična društva, kjer aktivno sodelujejo pri delu le-teh. Zato ni mogoče reči, da mladina nima kaj delati in da nima mesta za koristno zabavo.

V nadaljnji razpravi je bilo govora o vprašanjih odnosov med vajenci in delodajalci ter o problemih delavske mladine. Tudi srednješolska mladina je pred odgovornimi nalaganj v zvezi z družbenim upravljanjem šol. K razpravi se je oglašil tudi sekretar CK LMS tovariš Tone Krapušek in govoril o oblikah dela mladinske organizacije ter vodstev. Po zaključeni razpravi in sklepih je bil izvoljen 13-članski komunski mladinski komite, ki bo nadaljeval delo dosedanjega iniciativnega komiteja.

D. P.

Začnimo takoj s pregledi

Za pregled krompirišč na področju Ptujja je formiran 7 članski štab, ki je takoj pristopil k organizaciji rednih pregledov krompirišč. Ugotovljeno je namreč, da je sedaj hrošč zelo razširjen tudi po vrtovih, kjer imajo nasajen krompir in po njivah in se bo treba resno lotiti pregledov, da se ta sovražnik krompirja zatre v čim večji meri.

Vse za svobodo sveta

Letošnji „Mariborski teden“

v znamenju desete oblet nice osvoboditve

Manifestacija žena v Celovcu

V soboto, 28. in v nedeljo, 29. maja t. l., je bil v Celovcu velik mednarodni socialistični dan žena. Ključna točka je bila v imenu žena iz ptujskega okraja kot delegatka Zveze ženskih društev udeležila tov. Julka Kanceler iz Ptuja.

Te mednarodne manifestacije za socialistične ideje pod geslom »za svobodo sveta« se je udeležilo približno 20.000 udeleženk iz vseh plasti prebivalstva in poklicev iz Avstrije ter številne delegatke iz inozemstva.

V Celovcu je bilo veliko manifestativno zborovanje s slavnostno igr. ob jezeru pa so na večer užgali umetni ogenj. Poleg obsevnega programa manifestacije je ostalo udeleženkam še nekaj časa za ogled Celovca in okolice ter nekaterih turističnih avstrijskih krajev.

Na to slovesnost se je temeljito pripravilo tudi koroško prebivalstvo. Ključna točka je bila v imenu žena in privatna poslopja, razobe-

silno zastave in je tudi povsod prijazno sprejelo goste, kar je bilo skladno z željami ljudstva Koroške, da bi domače udeleženke in inozemke-delegatke odnesle s Koroške čimboljši vtis, ki bi naj koristil tudi poznejšemu turizmu na Koroškem.

Upajamo, da nam bo delegatka tov. Kanceler opisala svoje vtise z mednarodnega socialističnega dneva žena v Celovcu.

Lovska zveza e zadovoljna

z agilnostjo lovskih društev ptujskega okraja

Letošnji občni zbor lovcev iz ptujskega okraja je pokazal napredek večine lovskih društev po zaslugi discipliniranega članstva in agilnih funkcionarjev odbora društev in Okrajne lovške zveze. Predsednik republiške lovške zveze tov. dr. Beninger je prinesel na zbor in izročil odlikovanja za lovske zasluge sledeč m. lovskim: Janku Vogrincu, Vladimirju Banu, Martinu Klemenčiču, dr. Franju Salamunu in Ferdinandu Sentjurcu, katerim čestitajo tudi vsi lovci iz ptujskega okraja.

V lanskem letu je bilo polov-

ljenih precej živih zajcev in fazanov in prodanih v inozemstvo. Upajamo, da bodo v bodoče svoje lovske naloge razumele tudi iste družine ki se letos pri odlovi pernatih divjačin niso odzvale in da v bodoče ne bo treba več izrekat kazni za odgovorne funkcionarje društev ali pa razpustiti družine, kakor je to bil primer v Podgorcih.

Ob zaključku obnove zborov, je sekretar OK ZKS tov. Ignac Volič pozdravil lovce iz ptujskega okraja in jim želel po kratkem nagovoru o lovsstvu na splošno tudi v bodoče obilo uspehov.

Letošnji XII. »Mariborski teden« v času od 30. julija do 7. avgusta bo v znamenju desete oblet nice osvoboditve. Organizacija Zveze borcev je že doslej pokazala veliko zanimanje in sodelovala v dokaj obširnem merilu. Nekatere druge organizacije še čakajo s prijavi, kar pa se nam ne zdi popolnoma prav. Za pozdravitelj bi bilo, če bi na tej pomembni gospodarski prireditvi, ki je posvečena letos spomenu največjega dne

v zgodovini naših narodov, sodelovale tudi organizacije Zveze borcev in druge iz ostalih okrajev na štajerskem področju.

Priloge za letošnji »Mariborski teden«, ki bo poleg gospodarskega dela obsegal tudi bogat kulturni in športni program, tečejo vzporedno s pripravami za gradnjo novih, stalnih prostorov.

Uprava »Mariborskega tedna« je že po dosedanjih prijavah v skrbeh, da bo letos zmanjkalo razstavnega prostora za vse razstavljavce. Zahteve in potrebe so vsako leto večje. Letos je omejevanje vredno tudi to, da podjetja, ki doslej sploh niso razstavljala, sama prično iskati »Mariborski teden« in že rezervirajo prostore.

Okrajna zadružna zveza Ptuj se je dobro pripravila na letni občni zbor

Okrajna zadružna zveza v Ptuj se je tokrat drugače kot prejšnja leta pripravila na občni zbor, ki je začel v četrtek, 2. junija t. l., v dvorani OK ZKS v Ptuj.

Kratek pregled dosedanjega dela in bodočih nalog kmetijske zadružništva v ptujskem okraju je dal natisniti v posebni izdaji nad 100 strani obsegaajočo brošuro za de egate in kmetijske strokovnjake ter za kmetijska gospodarstva v ptujskem okraju, ki jim bo lahko služilo kot gradivo pri študiju vseh kmetijskih in zadružnih problemov v našem okraju.

Koristno bi bilo, da bi OZZ Ptuj poslala te brošure tudi občinskim ljudskim odborom da bodo imeli več vplogleda v splošne družbene in s tem tudi v zadružne probleme in da jih bodo tudi laže reševali.

V času zaključitve našega lista je občni zbor še trajal zato bomo nekaj podatkov o zboru objavili v prihodnji številki.

V. J.

Nekaj informacij

Članj Počitniške zveze in Zveze izvidniških organizacij, ki bodo te počitnice uživali v lastnih taboriških in organiziranih letoviških ter člani šolskih počitniških kolonij in ekskurzij, če so na počitnicah v skupinah v to določenih domovih, šolah in taboriških, ne bodo plačali takse za bivanje v turističnih krajih.

Mladina pod 18. letom starosti od 30. junija t. l. dalje ne bo smela delati pomoči v industrijskih, gradbenih in prometnih podjetjih. Le v izjemnih primerih bo smela pomoči delati mladina nad 16 let starosti.

Sest let ne bo smel biti sajen in čez zimo zakopan krompir na parcelah, na katerih bo ugotovljen krompirjev rak. Ta prepoved bo veljala za parcele, oddaljene do 10 km od okuženih parcel.

Lovci iz Desternika vas vabijo

v nedeljo na izlet in na svojo prireditev

Letošnji maj je bil dokaj neugoden za nedeljske prireditve, zato se tudi lovci iz Desternika ni preveč mudilo s svojo burko iz stare Jugoslavije »MAKSEK«, pač pa jo bodo uprizarili v nedeljo 5. junija t. l. ob 15 uri popoldne.

V Lovski družini Desternik so

člani raznih poklicev in tudi neznan talenti, ki jih večeli udeleževanje na kulturno-prosvetnem polju, zato sedaj pridno vedijo kmečko burko »MAKSEK«, ki jo bodo v nedeljo gledali mladi in odrasli prijatelji amaterskih predstav v Desterniku, saj se jim obeta obilo prisrčnega smeha. Po igri se bodo vsi lahko tudi naplesali in okrepčali, saj so lovci poskrbeli, da bo dovolj vsega za skromne in zahtevnejše goste in da bo vse tudi po zmernih cenah.

V Desterniku pa ne vabi samo Lovska družina, ampak tudi lepa narava in lep razgled na Dravsko in Ptujsko polje, v Zgornje in Spodnje Haloze ter v globino Slovenskih gorc. To nedeljo bo getovo lepo vreme, zato na svidenje na Desterniku.

Veko

iz Zakla

Pred tednom se je razširila tod govoricca, da je neznanokam izginila Ljudmila Bigec, kmečka hčerka, stara 22 let. Sama se je napram ljudem izrazila, da bo šla v vodo, vendar teh njenih izjav nikdo ni jemal resno; saj nikdo ni mogel misliti na to, da ji je tako zgodaj kaj zagrenilo življenje.

Pred dnevi pa je prispela vest, da so imenovano res našli v vodi v vidovski občini. Dne 22. t. m. je bilo njeno truplo prepeljano domov in je pokopana na domačem pokopališču.

Za vzroki njene prerane tragične smrti so uvedene poizvedbe.

Se vedno rodi v kvaliteti!

Kmetijsko gospodarstvo

Sobotinci prevzelo investicijski dolg KDZ

Kmetijsko gospodarstvo »POLJE« Sobotinci je prevzelo od osnovnih sredstev KDZ Sobotinci v likvidaciji gospodarska in stanovanjska poslopja v knjižni vrednosti 14.320.875 din, tri slose in drugo v vrednosti 814.185 din, vrbove nasade v vrednosti 373.855 din, 34 glav plemenske živine in vrednosti 1.773.779 din, razne stroje in orodja v vrednosti 4.935.301 din, razno opremo za gradnjo in živino, razna prevozna sredstva, 4 glave vprežne živine in druga osnovna sredstva, v kmetijsko gospodarstvo »Polje« Sobotinci je prevzelo investicijski dolg na teh osnovnih sredstvih, ki znaša 23.976.156 din.

Velike možnosti trgovskega podjetja „VZOR“ v Ormožu

Trgovsko podjetje »Vzor« Ormož se bo lahko na ptujskem okrajnem področju ukvarjalo z nakupom in prodajo piva in mineralne vode na debelo, prodajalo pa bo tudi izdelke iz gume, kavčuka in plastičnih mas, železino in kovinskih izdelkov, kolesa in šivalne stroje, naftne derivate, mazilno olje in mast, športne potrebščine, glasbila, radijske aparate in njih sestavne dele, barve, lake in kemikalije, parfumsko in kozmetično blago, steklo porcelan in keramiko, pisarniški material, papir, pisalne in šolske potrebščine, semensko blago v originalnih zavitkih, delikatose, izdelke iz sladkorja in kakaoa ter mešano industrijsko blago. Kmetijskih strojev in orodja, umetnih gnojil in sredstva za varstvo rastlin, gradbeno materiala in semenskega blaga razen v originalnih zavitkih podjetje »Vzor« ne bo prodajalo, pač pa jih bo prodajala Kmetijska zadruga Ormož.

Več pom. č. našemu tisku

KAKO JE Z NOVINARJI V OKRAJU?

V ponedeljek 30. tm. so se sestali novinarji Ljudske pravice, Večera in Ptujškega tednika s predsednikom okrajnega odbora SZDL tov. Nacetom Volčjem in prediskutirali o člankih in poročilih, uspehih težavah in problemih ptujskega okraja v vsem našem tisku in radio-oddajah o novinarskem kadru, ki je v okraju na delu kakor tudi o pomoči in razumevanju ter težavah novinarjev pri opravljanju svojega poklica.

Predsednik tov. Voljč je nakazal najbistvenejše pomanjkljivosti, ki jih opaža pri pisanju o življenju in problemih ptujskega okraja. Malo se piše v dnevnikih in tedniku pa tudi slihi po radiu o izkušnjah delavskega samoupravljanja, o tarifnih pravilnikih, o kmetijskih problemih ptujskega okraja, o diskusijah med delavci in kmeti o raznih tekočih problemih, o delu voljenih organov itd. česar je največ kriva pomanjkljiva povezanost novinarjev z delovnimi ljudmi vseh področij naše družbene dejavnosti, deloma pa tudi način pisanja, ki ne zahteva prevelike smelosti pisca in nikakega rizika, da bi objavljeno pisanje izzvalo širše odobravanje množice o nakazanih problemih, pozitivno prizadetost krivcev in korake proti škodljivim pojavom in napakam. To tudi odkriva slabost, da so novinarji nezadostno informirani o vsem, kar se dnevno dogaja, da je naš tisk še premalo razporejen po okraju svojo dopisniško mrežo med ljudstvom, jo premalo uvedel v delo, zato pa je odvisen predvsem od malega števila poklicnih novinarjev, ki ne morejo vsega zajemati, pa četudi bi to hoteli in se še tako trudili. Od tiska pričakujejo vsi komunisti, člani SZDL in ostalih množičnih organizacij, člani kolektivov, kmetje in ostali mnogo več zamejanja iz dnevnega življenja in podajanja v revolucionarni obliki. Razumljivo pa je tudi, da pričakuje tisk mnogo več pomoči in razumevanja ter aktivnega sodelovanja od svojih naročnikov in bralcev ter vseh ljudi, ki imajo vpogled v naše družbeno dogajanje. Tem ugotovitvam bo moralo slediti intenzivnejše praktično delo, ki ga morajo začeti in razširiti ob medsebojni pomoči novinarji, dopisniki in vsi ljudje, ki se zavedajo, da je vsebina tiska odraz naše demokracije, naše življenjske volje in poleta, vztrajnosti in napredka.

Novinarja Ljudske pravice in Večera sta prikazala tov. Voljču svoje težave, ki kažejo, da je treba stikati za podatki, da je treba preslišati pripombe marsikaterega uslužbenca ali funkcionarja, ki razpolaga s podatki in da je treba imeti posebno srečo, da se novinarja kdo spomni kot sopotnika z vožnjo z avtomobilom v ta ali drugi predel okraja ali da bi ga kdo opozoril na ta ali drugi problem. Ob vsem tem pa je treba tudi upoštevati navodilo ali opozorilo nekaterih informatorjev, da to ali ono ni za javnost. Odras vsega tega in drugih težav so večkrat članki brez globlje vsebine, vesti in poročila.

»Ptujski tednik« se sicer lahko pohvali s tem, da vsak dan dobiva vabila delovnih

Oskrbnina v ptujski bolnišnici 850 din dnevno

Od 1. maja t. l. dalje zaračunava ptujška bolnišnica za oskrbno dan 850 din, da ne bo koncem leta izgube nič dobička. Po raznih kalkulacijah je obveljala ta oskrbnina na dan, čeprav je prednje čase bila višja pa tudi nižja.

Ustanovljen je center za izvenarmadno vzgojo ljudstva

Za izvenarmadno vzgojo ljudstva je ustanovljen proračunski zavod Center za izvenarmadno vzgojo ljudstva, ki bo nosil ime »CENTER PTUJ NARODNEGA HEROJA JOZETA LACKA« s sedežem v Ptuj, materialna sredstva pa so zagotovljena v okrajnem proračunu.

Veterinarski zavod v Ptuj

Veterinarska bolnica Ptuj je prenesena v Veterinarski zavod Ptuj s sedežem v Ptuj kot finančno samostojni zavod s številnimi nalogami, kot jih imajo Veterinarski zavodi Ljub-

njem spremljali dogajanje na odru in po vsakem dejanju z aplauzom nagradili igralce. Žal da je bilo slabo vreme, sicer bi bila dvorana nedvomno nabito polna. Ljudje iz Haloze radi gledajo gledališke in kino predstave.

12. stanovanjski blok bo zgrajen do 30. avgusta

Stanovanjski blok z 12 stanovanji v Ciriil-Metodovi ulici v Ptuj bo končan do 30. avgusta, ker je gradbeno podjetje »Drava« prosilo LOMO Ptuj za podaljšanje roka dograditve sklicujoč se na zimske vremenske prilike, ki so onemogočala tekoča dela.

Mestna hranilnica bo vodila kredite za stanovanjsko graditev

Sklad za kreditiranje stanovanjskih gradenj bo naložen pri Mestni hranilnici Ptuj in ga bo upravljal 5 članski odbor, ki bo sprejemal prošnje za odobritev kreditov in jih reševal na podlagi tozadavnega pravilnika. Krediti bodo razpisani in tudi rok za vlaganje prošnji. Rok za odplačilo kreditov bo 10 let.

V LJUDNO VAS VABIMO NA SVEČANO OTVORITEV GOSPODARSKEGA RAZSTAVIŠČA in I. MEDNARODNE RAZSTAVE PREDELAVE IN UPORABE LESA V LJUBLJANI, 4. JUNIJA 1955, OB 11. URI V NOVIH PROSTORIH NA TITOVCI CESTI 50.

ljana, Murska Sobota in Celje. Nadzorni organ nad Veterinarskim zavodom Ptuj je Svet za gospodarstvo OLO Ptuj.

Kreditni bodo odobreni, predvsem graditeljem, ki imajo že skoraj polovico lastnih sredstev za graditev hiše.

Nadomestne volitve v 24. volilni enoti v Ptuj

V nedeljo, 10. julija 1955 bodo v 24. volilni enoti mestne občine Ptuj nadomestne volitve odbornika v okrajni zbor Okrajnega ljudskega odbora na mesto dosedanega odbornika tov. Lojzeta Frangeža, ki se je odpovedal mandatu in sprejel službo v administraciji OLO Ptuj. Njegov mandat je prenehal dne 20. aprila 1955.

Na Vičavi gradijo kult. prosv. dvorano

Na Vičavi bodo zgradili kulturno-prosvetno dvorano pri športnem igrišču. To prizadevanje organizacije SZDL Vičava je podprl LOMO Ptuj s subvencijo 400.000 din.

Priprave za začetek dela ptujske tiskarne

Ker bo novoustanovljena ptujška tiskarna že v začetku obratovanja potrebovala vse prostore nekdanje tiskarne (Blanke), se bo iz spodnjih prostorov izselila Čevljarska zadruga v Jadransko ulico 13, katera zgradba pa še ne bo dana zadruzi v upravo, ker nima sredstev za popravilo te zgradbe in bi morala v ta namen najeti kredit.

10.000 din za ekskurzijo ptujskih abiturientov

LOMO Ptuj je prispeval za ekskurzijo abiturientov ptujske gimnazije 10.000 din in jim obenem želel pri nadaljevanju študija na univerzi mnogo uspehov.

Poskusno obratovanje v industriji kovinskih in lesnih izdelkov

V poskusnem obratu je že 1 mesec dni Industrija kovinskih in lesnih izdelkov Ptuj. Izdeluje dele za ribiški pribor, orodje in matrice za redno obratovanje. Kmalu bo začel delati tudi lesni oddelek, ki bo zaposlil nekaj ženskih delovnih moči, za kar so delovna mesta že odobrena. Ko bodo dobavljeni naročni stroji, bo začelo redno obratovanje.

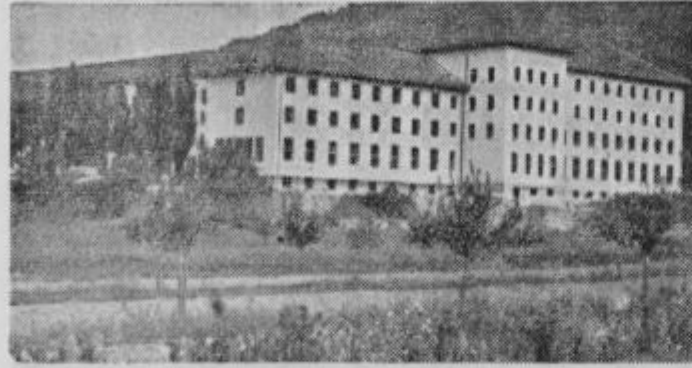
Kavarna „Evropa“ zaprta

Od ponedeljka 30. maja t. l. je zaprta ptujška kavarna »Evropa«, ki je v prvih letošnjih 4 mesecih pokazala okrog 600.000 din izgube. Kavarna je imela zaostalo knjigovodstvo, sicer bi bilo mogoče sproti ugotavljati finančni položaj kavarne. Finančna revizija je prikazala stanje te kavarne LOMO Ptuj, ki je sklenil kavarno zapreti in izvesti njeno redno likvidacijo.

Kaj bo v bodoče s temi prostori, še ni znano. Največ predlogov govori za to, da bi bilo potrebno gornje prostore predelati v sobe za tuje, spodaj pa urediti restavracijo. Tozadavno stališče LOMO Ptuj še ni znano.

„Volkodlaki“ v Podlehniku

Igralska skupina organizacije SZDL Breg — Ptuj je gostovala v nedeljo 29. maja t. l. v združenem domu v Podlehniku z dr. Remčevno dramo »Volkodlaki«. Gledalci so z zanima-

SREDNJA KMETIJSKA SOLA V MARIBORU

bo sprejela v šolskem letu 1955-56 okrog 60 dijakov v I. razred splošnega odsaka.

POGOJI ZA VPIS SO:

- 1. uspešno dovršena nižja gimnazija, ali nižja kmetijska šola;
- 2. starost od 14 do 18 let
- 3. opravljen sprejemni zpit
- Prijavitelci opravljajo sprejemni izpit iz slovenskega jezika in matematike (pisмено in ustno) ter kemije (ustno) v obsegu učne snovi, ki je predpisana za nižje gimnazije.
- Sprejemni izpiti bodo pričeli dne 27. in 28. junija 1955.
- 27. junija bo pisemen izpit iz matematike in slovenščine, 28. pa ustneni del izpita.
- Za sprejemni izpit se pripravniški prijavijo v 30 dni kolokvno prošnjo ter priložijo 20 din v gotovini za mestno takso. Prošnje se sprejemajo do 20. junija. Prošnji je priložiti:
- 1. spričevalo o dovršeni nižji gimnaziji ali nižji kmetijski šoli (ali potrdilo ravnateljstva šole o dovršeni šoli z navodbo uspeha, v kolikor spričevalo ni bilo izdano.
- 2. rojstni list
- 3. življenjepis
- 4. zdravniško spričevalo
- Dijaki, ki bodo sprejeti v šolo, so lahko v celoti oskrbljeni (stanovanje in hrana) v internatu Srednje kmetijske šole.
- Za praktično delo morajo imeti dijaki rezilni nož, škarje in žagico.

10 let osvoboditve

Tajna tiskarna ptujske organizacije KP

v letih 1935 do 1937, ki je bila pri Klepovem Pepeku v Krčevinah pri Ptuj

(Nadaljevanje in konec)

Večkrat me je skrbelo, kako bi tim bolj prikrito prinesel letake na dogovorjena mesta. Posebno je bila nevarna pot od doma. Če sem šel po Vičavi, sem srečeval Ptujčane, ki so se kaj radi tod sprehajali. S kolegom sem moral tik ob vojašnici in bi se lahko primerilo, da bi me kdaj zaustavil kakšen stražar in me pridržal v kasarni, sumiv bi se mu lahko zdel zlasti ponoči. Med sprehajalci so bili včasih tudi takani razgrizeni klerikalci, ki so ob raznih državnih volitvah čuvali lepake, ki so pozivali, da je tre-

Za prenos tiskarne sem se zelo dobro pripravil, ker je bila pot do Megličevih na Vičavi zelo nevarna. Več dni je bilo določenih za prenos tiskarne, izrabiti pa tisti prvi dan, ki je ugoden za akcijo. Ob dogovorjenih dnevih so bila večna vrata pri Macunovih odprta. Pred vrati je stala cajna s stranim srpom, kar je pomenilo, da je bilo vse v redu. Vse priprave za tiskarno sem dobro pakiral in odstranil vse sledove, da je bila pri meni tiskarna, zlasti pa v dvoranici. Določena večera, ko sem namenil prenesti tiskarno, sem se večkrat s kolegom peljal po mestu in krenil mimo orožniške postaje, da bi videl, če je kakšna patrula odšla proti Vičavi. Pozno večer sem se vračal proti domu in skrivno gledal, če bi bilo kje kaj sumljivega. Čez dan je močno deževalo in to je bilo zame dobro znamenje, ker se la večer zaradi mokrote nihče ni zadrževal v visoki travi, ki je ob drugih večerih prijetno vabila. Skovčkom sem se napotil skozi gozd do žive meje, ki je zaznamovala mejo med Selmajerjevim in Blankejevim posestvom. Ob njej sem nadaljeval pot med cestama na Panorami in Vičavo. Ko

sem zasiašal po cesti korake, sem se skrčil v travo. Ko se je vse umirilo, sem nadaljeval pot. Pri Macunovi hiši ni bilo opaziti nič sumljivega. Približal sem se čisto do hiše. Ko sem pred vhodom opazil dogovorjen znak, sem kovčke tiho postavil v vežo in zavil proti spodnji Vičavi. Ko sem bil že daleč v stran, sem se oddahnil. Šele zdaj sem opazil, da sem ves moker od travne rose in od potu, vendar sem se počutil zelo zadovoljnega, ker me je krepila zavest, da sem dobro opravil eno izmed težkih nalog Partije...

Tako mi je Klepov Pepok z živo besedo pripovedoval, kako je tiskal v stari Jugoslaviji letake. Pepok se rad spominja teh dogodkov, saj je srečno izpeljal marsikakšno akcijo. Prosil sem ga, da mi ob drugi priložnosti opiše še kakšne druge doživljanje o ilegalnih akcijah v stari Jugoslaviji in o svojem partizanstvu v Lackovem odredu, v katerem je postal politični komisar. Pepok mi je to obljubil, zato pričakujem, da bo »Ptujski tednik« še lahko kaj več pisal o njegovih doživljanjih...

Maribor, dne 25. maja 1955.

Ilec Rudi

Klepov Pepok z materjo pred Severjevo kočo

ba voliti SLS, to je klerikalno stranko, da jih ne bi kdo strgal. Nedaleč od mene je stanovala neka klerikalna, uslužbenka na srezo, ki je sproti javljala detektivom vse sumljive reči.

Tudi čez Panoramo je bila nevarna pot, ker so imeli za tem hribočkom premožnejši Ptujčani, to so bili v glavnem Nemci in nemškutarji, teniško igrišče, na katerem so se večkrat zadrževali pozno v noč.

Ko je legel prvi mrak v grebe, sem aktivno natlačil z letaki in se napotil skozi Severjevo gozd, ki je obdajal kočo, v kateri sva bivala z materjo. Ob robu gozda pred Lahovo hišo sem nekoliko počakal, da sem pregledal teren in ugotovil, če je svobodna pot. Ko se je zmrčilo, sem nadaljeval pot mimo Kureževih in prečkal veliko cesto pred kapelo ter nadaljeval pot med Fridlovim in Prepeševim marofom proti spodnjemu Babuseku. Odtod sem včasih krenil kar po poti mimo pokopališča, ali pa šel med Hrgovo in Heidenkumrovo hišo na pot, ki vodi mimo izolirnice na Ljutomersko cesto. Ker je bilo umestno priti do dogovorjenega mesta čisto iz druge strani, sem nekajkrat šel za železniško delavnico in tako prišel po poti, ki vodi mimo rogozniškega pokopališča, ali pa sem šel še dalje in prispel na dogovorjeno mesto Spuhlji. Ponavadi sem se vračal po isti smeri, odkoder sem prišel. Vedno sem se moral izogibati poti, ki je vodila mimo hiše št. 8 v Rabeljčji vasi, kjer je stanoval Hercog, dalje hiše na Ljutomerski cesti, v kateri so stanovali Kvedrov in Kogejevi, dalje vseh cest in poti, ki so vodile iz Nove vasi. Zakaj sem se moral izogibati poti, ki vodijo iz Nove vasi, sem proučeval šele pozneje. Tu so namreč stanovali dr. Jože Potrč, narodni heroj Lacko Jože, Kramberger Franc in drugi znani komunisti. Izogibanje hiš, v katerih so stanovali komunisti, je bilo potrebno zato, da ne bi policija pobrala znanih komunistov, če bi v smeri njihovih domov odkrila razpečevalce letakov, posebno pa mene, ki sem nesel celi kup letakov.

Po dveh letih je nastala potreba, da se tiskarna premesti. Mestni komite KP je odločil, da prenese tiskarno v Vičavo v Macunovo hišo, kjer sta takrat stanovala Meglič Olga in njen mož Albin. Takrat še Megličeva ni bila znana kot komunistka. To sodim najbolj po tem, ker smo imeli tam večkrat posebne sestanke. Tiskarna pa seveda ni mogla ostati pri njih in je romala naprej.

Prvi je padel iz Markovce Alojz Strafela

Spomin na borce občine Markovci

Iz krvi mučenicov je zrasla svoboda...

Janez Primožič, rojen 9. novembra 1907 v Markovcih je bil mož naprednega mišljenja in zaveden Slovenec. V stari Jugoslaviji je bil blagajnik markovske sokolske čete in to v času, ko so postavljali sokolski dom. Bil je poročen, oče treh otrok, po poklicu mali kmet in čevjar.

Zvečer 20. julija 1941 so ga gestapovci prvič iskali na njegovem domu, a ga niso našli doma. Naslednji dan so ga tekom noči iskali še trikrat. Premetali so mu vso hišo. Tudi to noč ga ni bilo doma. Naslednje dni se je skrival na koruzni njivi. Pozneje je odšel na domač skedenj, kjer je bil skrivni sedem mesecev. Nihče ni vede, zani, razen žene in svakinje, ki sta mu nosile hrano. Konec novembra je nenadno prišel s skedenja s puško na rami in odšel z doma. Njegova zaskrbljena žena ga je svarila in skušala zadržati, češ, da gre v gotovo smrt. On pa je vztrajal: rekoč: »Nikomur nisem nič žalega storil! Gestapovci so ga ujele in odpeljali v ptujske zapore, kjer je bil zaprt devet tednov. Nato so ga internirali na Borlu. Tam se mu je po petih tednih posrečilo zbežati. Skrivil se je v kanal ob Dravi, kjer je prečepel eno uro v vodi. Nekaj česar iz Hača ga je našel in izdal. Gestapovci so ga pretepli z železnim drogom do nezavesti in ga odpeljali nazaj na Borl. Zaprti so ga v klet (+5°C), od koder pa je zopet zbežal. Na begu so ga v bližnjem gozdu strelili 6. jun 1942. Po izjavi drugih internirancev so ga Nemci zabrnito ustrelili. Grobar je ženi dovolil, da ga je pogledala. Bil je strahovito zdelan od udarcev. Na desnem ramenu je imel tako globoko rano, da so se videla pljuča. Vse telo je bilo stolčeno.

V zvezi s strahotnim umorom Janeza Primožiča je v okupatorskih šolskih aktih zanimiv odlomek mesečnega poročila za junij 1942, ki se glasi v prevodu: »Pred kakimi šestimi meseci se je pojavil na tukajšnji orožniški postaji neki domačin v skrajno bednem stanju. Oborožen je bil z nabito vojaško puško. Prebil je sedem mesecev na skednju svojega posestva, kjer so ga vzdrževali svojci. Bil je oddan v taborišče na Baru in pred kratkim pri poskusu po-

Faisova mama pripoveduje o hčerkama Mariji in Sonji, borkama NOB

Ko so prišli Nemci v naše kraje, se je moja hčerka Marija, takrat stara 29 let, na ves glas razjokala in govorila: »Jaz tega ne morem prenesti! Kmalu se je vključila v narodnosvobodilno gibanje in postala članica OF Podpirala je partizane in jim pošiljala hrano, sol, mesu-fakturo, konfekcijo, zdravila pa tudi municijo. Pri vsem tem se je posluževala različnih načinov.

Pri tem delu bi bila enkrat skoraj nesrečna. Kmetu iz Stojnc, ki je šel v Ptuj, je izročila pismo z naročilom, da bo iz Ptuja pripeljal nekaj zabojev. Možakar ni vedel za vsebino pisma in ne za vsebino zabojev, ki jih je naložil v Ptuj in peljal v Stojnce. Med potjo se mu je na vozu razmatal en zabojev in iz njega je pogledala pi-

štola. Šele takrat se je zavedel, kaj vozi. Svojo nalogo je izvedel in o vsebini zabojev možato molčal.

Mamica pa ni bila samo članica OF. Bila je izvoženja v Okr. odbor OF in je postala član Okrožnega odbora OF za Maribor. Meseca julija 1944 je odšla v partizane in dobila ime: Nataša.

Tudi njena mlajša, komaj 16 let stara sestra Sonja ni vzdržala doma. Pred odhodom je rekla: »Mamica, to je moja dolžnost do domovine. Jaz ne bom Nemcem prala pienic, kot de'ajo to nekateri moje sošolke!«

Odšla je na skrivaj in pustila materi listek: »Mamica, ne bodi huda, ker grem izpolniti moram to, kar sem obljubila!«

Do konca zvesti svoji kurirski dolžnosti...

Dogodek v Spuhlji 6. 12. 1944

Na javki pri Ignacu Valenku v Zabovcih so se čisto sestajali kurirji Stanko Strafela: Alojz Bežjak iz Markovce, Franc Kosec in Jože Janžekovič iz Zabovce.

Zvečer 6. decembra 1944 so imeli važno kurirsko pot iz Polensku preko Brestja na desni breg Drave. Na poti so jih v zasedi čakali esesovci in wehrmanni, ki jih je izdajalec obveščal o njihovem kretanju. Ko so navedeni štirje kurirji prišli do križišča pred Tementom in Valkčem v Spuhlji, so jih začeli wehrmanni in esesovci obstreljevati iz zasede. Trije so na mestu izkrajavali, le Franc Kosec je imel še toliko moči, da se je zvelkel v Tementov hlev, kjer si je sam obvezal rano na nogi. Naslednje jutro ga je našla domača hčerka vsega krvavega v hlevu in je vsa prestrašena od-

nočnih dogodkov nehoti zavpila. Essovci, ki so vso noč prežali v zasedi, so čuli krik in prihiteli v hlev. Kurirja Kosca so odvečeli na gnojšče. Hoteli so izvedeti, kdo je Kosec. Je nekolič časa molčal, nato je dvignil glavo in dejal: »Slovenec sem!«

Po tej izjavi so mu essovci pogrnali kroglo v prsa in glavo. Mrtve kurirje so odpeljali na rogozniško pokopališče, kjer so jih položili pred mrtvašnico. Dostop do mrtvih je bil zabranjen. Janžekovičeva mati se je k'jub temu prikradla na pokopališče in bedela pri žrtvah do jutra. Trupla junakov so zagrebili brez krst.

Novembra 1945 so bili prepeljani na domače pokopališče, kjer počivajo v skupnem grobu. Franc Kosec rojen v Zabovcih št. 20. Bil je kmečki sin zaveden in borden Slovenec. De-

Kako sem odšla k partizanom

Skojevka Grozdana.

Na pomlad leta 1943 je bilo. Ležala sem doma, bolna za angino. Nepričakovano sem dobila obisk. K meni je prišlo dekle, Nada, ki sem jo sicer poznala, vendar ne toliko, da bi bilo možno govoriti o kakem večjem poznavanju ali morda prijateljstvu. Zato me je toliko bolj začudil njen nenaden obisk. Še bolj pa sem bila presenečena, ko mi je Nada začela pripovedovati o vzrokih svojega obiska. Pozna me že dalje časa, ona in njeni tovariši pa so prepričani, da sem zavedno kmečko dekle in zato želijo, da bi jim pomagala.

Slutila sem, da gre za sodelovanje v NOB in sem jo tudi vprašala: »Za našo stvar gre,« mi je odgovorila, »pomagati moramo vsi, da čimprej preženemo okupatorja z naše slovenske zemlje.«

Soglašala sem, sicer v strahu. Kaj bosta rekla na to oče in mati; a kljub temu sem sprejela svojo nalogo — spraviti v stanovanje dva tovariša. Druga dva dne sem vsa nestrpna pričakovala njun prihod. Prišla sta in se mi predstavila kot Stefka in Stefan. Tako sem ju predstavila tudi materi rekoč, da sta moja službena znanca iz Dubrovnika. Toda spoznala sem tovarišico Stefko z njenim prvim imenom, zato me je posvarila, naj tega ne povem staršem. Kasneje sem šele zvedela, da sta bila oba člana Pokrajinskega komiteja KP za Stajersko.

Stefka je z menoj veliko govorila o partizanih, o narodnosvobodilnem gibanju, o osvobodjenem zemlju, o Partiji, o SKOJ. Ob vsem tem pa sem dobila nove naloge.

Tako sem začela z delom in kmalu imčič, okrog sebe aktiv mladine v Novi vasi pri Ptuj. Večkrat smo natresli Ptuj z na-

Božidar Jakac, partizan

lišni letaki, zbirali material za tehniko in podobno. Moja prva partizanska tovariša sta odšla od nas čez teden dni, sama pa sem delala še dokaj časa, ko sem zvedela, da sem sprejeta v SKOJ. Priznat moram, da še kmalu nisem vedela za pravi pomen besede SKOJ; vedela sem le, da so to najboljši mladinci, ki vedno izvedejo vsako nalogo, ki se postavi prednje.

V tem sem čutila veliko priznanje in dobila novo vojlo za nadaljnje delo.

Na skojevske sestanke sem hodila po 15 km daleč. Na nekem takem sestanku mi je bilo rečeno, da bi bilo najbolje zame iti v partizane, ker je postal dotadan; način dela zame je prenevarjen. Predlog sem sprejela in se kmalu znašla med partizani. Še naprej sem delala z mladino, toda zdaj že v ilegalni. Tu je bilo delo seveda težje, toda moj občutek sreče je bil toliko večji. Imela pa sem smolo že po prvih dveh mesecih. V Muretincih sem imela sestanek z mladinci. Domače mladinke so za izdajo pravočasno izvedele, mene pa v Novo vas niso več moglo obvestiti. Tako sem šla sama na sestanek in padla v obroč Nemcev. Kar naenkrat sem se znašla v krogu 40 Svabov, sama brez orožja. Vsaka rešitev je bila nemogoča; ujele so me in odgnali domov v Ptuj na gestapo. Začeli so se težki dnevi, kakršnih človek zlahka ne pozabi. Toda vzdržala sem. Vsa njihova mučenja me niso spravila s tira. Močnejša je bila v meni zavest, da sem Skojevka. Kako dolgo so me zasiljevali, ne vem več. Spominjam se pa dobro celice in bunkerja, v katerem sem se znašla vsakikrat ob zaslišanju. Pretepalji so me, zapirali prste z vratmi in podobno. Pri tem poslu so bili kar štirje. Vsakikrat — to je trajalo skozi tri tedne — sem se vrnila v celico pretepena v groznih bolečinah, s krvavimi ranami; po vsem telesu. V celici je bilo osem tovaršic, ki so mi pomagale, kakor so pač mogle. Toda preveč bi bilo o vsem pripovedovati podrobneje. Povsem naj le toliko, da me vsa zaslišanja niso spravila do besede. Nič nisem povedala, kar ne bi bilo prav. Tako trdovratno sem tajila, da sem Švebec na koncu prepričala, da sploh nimam nobene zveze s partizani in da sem padla Nemcem v roke na poti iz Hrvaške proti domu. Tako trdovratno sem se držala tega izgovora, da so me spoznali za nedolžno in me izpustili. Še prej pa sem morala podpisati izjavo, da ne bom nikomur povedala, kako so delali z menoj pri zaslišanju, obenem pa sem dobila nalogo, da se moram vsak dan zglasiti na gestapu.

Marija Legvart

Od matere se ni poslovila. Poslovala se je od mnogih vaščanov Stojncanov in jim že ob s'ovesu izjavljala, da se ji zd, da ne bo dočakala svobode.

Obje sestri sta skupno delovali na območju ptujske okolice. Dne 9. februarja 1944 sta se Marija-Nataša in njena sestra Sonja-Majda znašli sredi borbe na Polensku. Bili sta izdani skupno z desetimi partizani. Gestapovci so obkolili in zažgali hišo. Partizani so se hoteli rešiti iz goreče hiše in prebiti skozi obroč gestapovcev. Padlo je sedem borcev. Nataša jih je do zadnjega bodrila in se bori'a, dokler je ni smrtno ranila fašistična krogla. Majda se je prebila skozi obroč, vendar tudi njej ni prizanesel rafal fašističnega mitraljeza.

Mrtva trupla borcev so dali gestapovci zmetati v jaso.

Posmrtno ostake padlih borcev je občinski odbor ZB Markovci leta 1952 prepeljal na domače pokopališče v Markovce.

Tistikrat sem bila sekretarka okrajnega odbora ZSM in članica okrajnega odbora OF. Poznala sem delo vsakega okraja, zato so se moji sodelavci upravičeno balli, da ne bi česa izdala. Toliko bolj so se potem čudili moji pretkanosti in vztrajnosti, ko sem prišla nazaj. Kmalu sem se znašla med stariji partizanskimi tovariši in začela delati še z večjo voljo in pogumom. Postala sem članica okrožnega komiteja SKOJ in bila predlagana za sprejem v članstvo KP. Takrat pa se mi je zdelo, da mi nobena naloga pretežka za me.

KO SMO BILI OBKOLJENI

Skojevka Grozdana nadaljuje: Pripravljali smo »mitinge«, kakor smo takrat imenovali sestanke, na katerih smo ljudem govorili o partizanskem gibanju. Neke noči smo prišli na Dravsko polje in se razkropili (Nadaljevanje na 4. strani)

Skojevka Grozdana nadaljuje: Pripravljali smo »mitinge«, kakor smo takrat imenovali sestanke, na katerih smo ljudem govorili o partizanskem gibanju. Neke noči smo prišli na Dravsko polje in se razkropili (Nadaljevanje na 4. strani)

Dr. Josip Sušteršič:

Profituberkulozni teden 1955 Vinogradniki pozor!

V letošnjem profituberkuloznem tednu bomo znova slišali obrniti pozornost naše javnosti na probleme, ki jih še vedno postavlja tuberkuloza pred nas vse.

Še vedno visoka umrljivost zaradi tbc.

Ogromna finančna sredstva, ki jih družba daje za pobijanje tuberkuloze, so uspehe protituberkulozne službe sicer znatno povečala, ne moremo pa biti

vedno mnogo takih bolnikov, ki vzamejo svojo stanje skrajno neresno in ne pristanejo na potrebno zdravljenje vse dokler niso popolnoma izčrpani in pljuča uničena. Mnogi nečejo niti verjeti, da je tuberkuloza nalezljiva, ker ne vidijo neposrednega učinka okužb, ki so jih zakrivil. Od okuženih rboč v teku življenja le nekaj procentov za aktivno tuberkulozo kar pa seveda splošno ogromnega števila nanese na desetine in v desetih letih slučajev letno samo v našem okraju. Potrebno je torej z nenehno zdravstveno propagando dvigniti zdravstveno zavest naših ljudi. V takih zdravstveni propagandi pa morajo sodelovati vsi: bolj poučeni naj svetujejo in opozarjajo manj poučene.

Ali storimo vse za zavarovanje in izboljšanje zdravstvenega stanja delavcev in uslužbencev?

V bolnice dobivamo še vedno bolnike z zelo napredovano jetiko, ko so se že razvile velike kaverne in je potrebno že zelo dolgo zdravljenje, ki včasih kljub vsemu ne dovede do ozdravitve. Zakaj niso prišli prej na pregled, ki je vsakemu dostopen in brezplačen? Kriva je nizka zdravstvena prosvetljenost, ki je zdravstveni delavci sami ne bodo mogli odpraviti. Tu je potrebno široko sodelovanje vseh državljanov!

Zazdravljenim bolnikom (o ozdravitvi lahko govorimo šele

po več letih od zadnjih znakov bolezni), je treba nuditi primerno zaposlitev da bodo svoj v bolnici na novo pridobljeno delovno sposobnost mogli obdržati in da ne bo prišlo do ponovitve bolezni. Tu naletimo zelo često na precejšnje težave. Podjetja, zadrage in kmečka posestva se izgovarjajo, češ da niso socialne ustanove itd. ter ne sprejemajo na delo takih oseb. In prav ti ozdravljeni bolniki bi morali imeti prednost na lažja delovna mesta, če bi se le odgovorni v podjetjih zavedali ogromnih finančnih izdatkov ki jih imajo okraj in zavodi za socialno zavarovanje ob vsakem recidivu bolezni pri bolniku na neprimernem delovnem mestu!

Podjetja, zadrage in državna posestva, pa bi tudi sicer morala storiti znatno več za zboljšanje kondicije in zdravstvenega stanja svojih delavcev in uslužbencev, ko so še zdravi. Ali se ne bi n. pr. mogli najti fondi da bi se dajala po znatno znižani ceni izdatna kosila ali pa vsaj lužne delavcem in uslužbencem (zlasti onim, ki se vozijo)? S podobnimi ukrepi bi gotovo več koristili telesni odpornosti svojih delavcev, kot pa z odgovarjajočim dvigom plače. Z boljšo delovno storilnostjo pa bi se ti izdatki verjetno že izplačali samemu podjetju, da ne govorimo o splošni koristi.

Kot drugod po svetu moramo uvideti tudi mi, da je uspeh borbe s tuberkulozo odvisen prav od nas vseh in da ne bo končnega uspeha brez vsestranskega sodelovanja vseh državljanov.

FRANCE NOVAK:

Vinska trta ima vse pogoje za hitro rast. Grozdički se razvijajo lepo in bodo prihodnje dni v cvetenju. Pred cvetenjem grozdičkov mora biti zavarovano listje in grozdički pred peronosporo in oidijem (plesenjo). Sedaj je zadnji čas za škropljenje trte v vseh naših vinogradih.

Takoj poškropite vse vinograde s škroplivom pripravljanim iz 1 kg modre galice in 1.25 kg gašenega apna na 100 l vode. Pravilnost škropliva preizkusite s fenolftalein papirjem. Ta papir dobite v zadrugi, ki prodaja modro galico ali pa v apoteki. Beli fenolftaleinov ali lakmusov papir pordeči v pra-

vilni zmesi galice in apna. Ako bela barva tega papirja ne pordeči, je dodati še malo apna, sicer škroplivo ožge mlade lističe in vršičke trte.

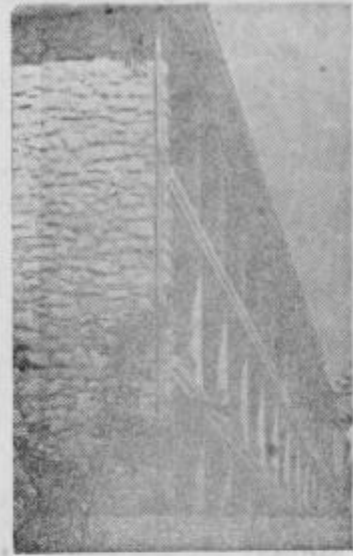
Škroplivu primešajte 25 dkg Cosana ali enakega sredstva kot je povedano v »Tedniku« dne 26. maja. S tem uničite plesen in preprečite škodo po peronospori. Vsako žveplanje je odveč.

Poškropite dobro spodnjo stran lista in grozdičke. Po preteku 10 do 14 dni po prvem škropljenju, ko bo odcvetela trta, je treba škropliti v drugič. Čim več bo dežja in čim večja vročina bo trajala tudi preko noči, tem hitreje moramo škrop-

zračunamo za 100 litrov vode.

Pripravljajte škroplivo na način, ki je boljše od starega načina priprave. To je, da vliivamo v razlopljeno apnenega beleža raztopljeno modro galico med dobrim mešanjem. Prilivati apnenega raztopino v raztopljeno modro galico je napačno. Poskusite in navadite se boljše priprave škropliva, pa boste imeli boljše uspehe.

Ko trta cveti, mora delo mlarovati v vinogradu, zato pazite, da ne bo potrebno škropliti v cvetenju, temveč opravite to pravočasno. S čakanjem na prve znake bolezni imamo mnogo situacij v vsem letu, zato ne odlašajte več s škropljenjem.

Tbc zdravišče na Pohorju

z njimi prav zadovoljni. Umrljivost zaradi jetlike, ki je sicer res v stalnem upadanju, je v našem okraju še visoka, znatno iznad slovenskega povprečja in celo dvakrat večja kot v nekaterih zdravstveno naprednejših slovenskih okrajih. Število na novo obolelih in bolezenskih invalidov zaradi jetlike je še vedno visoko. Če pomislimo, da vsak novo odkrit tuberkulozni bolnik stane skupnost povprečno nad pol milijona dinarjev (računajoč izdatke za bolnico, hranarino, inv. penzije, podpore, izkušbo na produkciji itd.) in pomislimo na duševno trpljenje tuberkulozne ga bolnika in njegovih svojcev zaradi dolgotrajne in nevarne bolezni, pač ne sme biti državljana, ki bi mislil, da se ga problem tuberkuloze ne tičejo. Le s sodelovanjem vse naše javnosti bo mogoče koristno uporabiti vsa sredstva, ki so nam na razpolago.

Kako bomo dosegli uspehe v borbi proti tbc.

Protituberkulozna služba je v ptujskem okraju danes dovolj razvita in tehnično opremljena, da zmora zadovoljiti potrebe. V ptujskem okraju imamo dva protituberkulozna dispanzerja in bolnico za tuberkulozo, vendar zdravstvene ustanove same ne zadostujejo za uspešno borbo s tuberkulozo. Kje so torej vzroki, da ne dosežemo odločilnega uspeha?

Več zdravstvene prosvetljenosti

Tuberkuloza je nalezljiva bolezen in brez okužbe ne bo bolezni. Vir okužbe pa je bolnik z odprto kasernozno jetliko, ki v izpljunku in izkajenih kapljicah trosi milijone tuberkuloznih bacilov po ulicah, gostinah, klet dvoranah, vialah itd. Zdravi jih vdihavajo in se okužujejo. Kljub naši patronažni službi, zdravstveni propagandi in prigovarjanju pa še nismo uspeli pripraviti vseh bolnikov ki imajo odprto jetiko, na zdravljenje. Čeprav se čudno sliši, je pri nas še

Kako sem odšla k partizanom

(Nadaljevanje s 3. strani)

vsak po svojem poslu. Jaz sem šla s dvema mladinkama in kurirjem Stojanom k nekemu kmetu, kjer smo se zariji v seno. Navsezgodaj, ob štirih, nam je prišel povedat, da je vsa vas obkoljena. Kaj zdaj? Iz vasi nismo več mogli. S kmetom smo se dogovorili, da bomo ostali v seniku globoko zariti v seno in popolnoma tiho. Naredili smo ozko špranjo v desko in opazovali Nemce. Streljanje v soseščni hiši nam je povedalo, da so Nemci odkrili bunker. Tega dne so padli štirje partizanski borci. Nemci so se pomikali tudi k hiši, kjer smo bili skriti mi štirje. Zabela se je preiskava, prišli so tudi na senik. Dogovorili smo se že poprej, da se ne moremo spustiti z njimi v borbo, saj smo bili le štirje; nikakor pa ne bomo pustili, da bi nas ujeli žive. Svabi so prehodili ves senik, z bajonetj suvali v seno, toda mi nismo dali glasu od sebe. Imchi pa smo pripravljene pištole za vsak primer. Le kurir Stojan je hotel streljati in smo mu to s težavo preprečili. Pošteno smo si odahnil, ko so sovražniki odšli. Temu podobno, toda malo bolj čuden je naslednji dogodek v moji partizanski: Po neki seji okrožnega komiteja SKOJ sem šla s Pohorja (seje komiteja so bile na Pohorju) na Ptujsko polje. Pri nekem kmetu bi se morala sestati s takratno sekretarko ZSM. Z njo je bila še ena tovarišica. Sestanek smo imeli v sobi na kmetovem stanovanju. Gospodinja nam je zagotavljala, da smo pri njej varni, ker nihče ne zahaja v njihovo hišo, še manj tak, da bi

nas lahko izdal. Naš razgovor pa je namah zmotilo krkanje na vrata. Spogledale smo se in mislile, da je pač kdo od domačih. Toda zamislite si naše presenečenje, ko je vstopil v sobo nemški vojak s puško. Albinca in Vida sta bili oblečeni kot kmečki dekleti, jaz pa v hlačah s titovko na glavi in pištole za pasom. Toda tudi švaba je bil presenečen, verjetno še bolj kot me. Prusodile smo položaj in to izmenadnje izrabile v svojo korist. Prijela sem za pištole, pomignila Albinci, in Vidici, odmirala vojaka, in kar se je le dalo hitela ven, čez plot in dalje. Tudi Nemca je minilo nepričakovano presenečenje; v vasi je bilo okrog 40 vojakov; kaj kmalu jih je pozval na pomoč, da so divje streljali za nami. Me pa smo tekle proti potoku in čez. Led se je vdrl, da smo bredle po vodi. Vse premržene, mokre in utrujene smo prišle v gozd in ostale v njem dolgo v noč. Do hiše se nismo upale. Šele pozno ponoči smo šle v najbližnjo hišo, se malo pogrele in preoblekle. Bil je ravno božični večer. Jaz sem šla dalje v Halozce, tovarišici pa sta ostali na Dravskem polju.

SPET NA PTUJSKEM POLJU

Pozimi, v prvih mesecih leta 1945 smo spet prišli na Ptujsko polje. Bilo nas je dosti; celoten okrajni partijski komite s sekretarjem tov. Tonetom Belšakom in okrajnim komitejem SKOJ. Šli smo na terensko delo. Trije: Janko, Janez in jaz smo bili določeni prvi večer za organizacijo sestanka v vasi Desternik. Na sestanku sva go-

vorila z Janezom; on o Osvobodilni fronti, jaz o mladini. Se preden smo začeli, s sestankom je začela nekaj žena razburjeno kričati, da jih vse spravljamo v nevarnost, ker so ravno danes odpeljali vse Kolaričeve s starima dvema. Prebledela sem in vprašala, koga so odvedli. Zenska je ponovila: Kolaričeve iz Zebjeka, Janez in Janko sta se spogledala, sama pa bi skoraj zavpila: »To so moji starši!« Toda premagala sem se, zavdajoč se, da se ne smem izdati. Začela sem govoriti kot še nikoli. Iz godrnjanja je nastal sestanek, na katerem so vsi izjavili, da so pripravljeni pomagati partizanom.

Ko smo se vračali, sem bila zamišljena: skrbela sta me oči in mati, oba že v šestdesetih letih — pa v rokah nemških zverin. Tako smo prišli do Dornave. Tu nas je zadel žalostna novica: vsi naši člani komiteja partijskega in skojevskega so bili izdani in obkoljeni. V hudi in brezupni borbi so vsi padli. Ljudje so pripovedovali, da je Dragica, sekretarka SKOJ, vedno nasmejana, priklupno in povsod priljubljeno dekle že v zadnjem trenutku zavpila: »Skojevci, za Tita in domovino!«

Vojna vihra je že šla v poslednje mesece, ko smo se spet zbrali na seji okrožnega komiteja SKOJ na Pohorju. Nemci ki sicer niso vedeli za naš okrožni center, so se v tistih dneh v velikem številu natepli na Pohorje. Bilo jih je polno. Po tridnevni seji smo bili poslani na teren. Jaz sem dobila odgovorno nalogo. Oditj sem morala v Slovenske gorice do Lenarta k tovarišu Kristlu in Ivici, mladinski sekretarki Zveze čez Dravo so bile pretrgane, zato sem se podala na nevarno pot: prehod čez Dravo po mostu pri Dupleku.

Na mostu je bila nemška straža, jaz pa brez legitimacije. Za na Pohorju sem se preoblekla v kmečko dekle, brzostrelko pa razložila v aktovkov, pištole v žep in tako na pot. Na mostu me je ustavil stražar in zahteval legitimacijo. Začela sem jo iskati, ker pa je ni bilo, sem se mu nasmejala in dejala: »Me ne poznate, saj sem vendar tu doma na sosednjem hribu.« Pokazala sem na bližnje dupleške hiše. Nekaj časa me je neumno ogledoval, nato pa le vzel in me pustil čez most. Vsa srečna nad uspehom svoje zvijače, sem prišla čez.

V Slovenskih goricah sem opravila nalogo in se podala naprej na Kozjak. Tja pa je bila prav tako težka pot. Kako le naj pridem čez železniško prehod. Vso pot do mostu sem premišljevala o tem ob cesti ne so šli vozovi z nemškimi vojniki. Pri mostu je bila stražna straža, nikogar niso pustili skriti brez legitimacije. Pomislila sem, kakor mi ni našla v glavni misli, misel: Duplek, Duplek, veolja, mora uspeti. Sedla sem

ljene ponoviti in tem močnejša koncentracija modre galice je potrebna za naslednja škropljenja. Za drugo škropljenje rabimo navadno 1.10 do 1.25 kg galice, za tretjo škropljenje vzamemo največ 1.50 kg. Vse

Previdni cariniki

Vsi velblodi, ki prestopijo egiptovsko mejo, so podvrženi temeljitemu čiščenju. Znano je, da so v Egiptu privedeni velblodi največkrat v službi tihotepecov z mamilji, ki vsilijo velblodom z mamilji napolnjene tubice iz plastične mase in jih tako nekontrolirano spravljajo čez mejo.

Carinska uprava je rada prevzela skupno z združenjem veterinarjev stroške temeljitega čiščenja velblodov z odvajalnimi sredstvi, ker je vrednost prestraženih mamil mnogo višja, zlasti če upoštevamo, da preko-rači mejo letno 450.000 velblodov, ki jih odkupijo kmetje.

Zavarovanci Zavoda za socialno zavarovanje bodo dobili zdravstvene legitimacije, ki bodo stale 20 do 80 din in jih bodo plačali zavarovanci sami.

Za prihodnjo številko »Tednika« je napisal Anton Kupec s Ptujске gore članek o rojenju čebel.

S samoprispevki bodo pomagali popraviti solo in ceste

Za popravilo osnovne šole in nižje gimnazije v Cirkulanah je dovoljeno občinskemu ljudskemu odboru Cirkulane uvesti poseben krajevni prispevek v višini 500.000 din, v višini 400.000 din pa za vzdrževanje cest in poti na območju občine Cirkulane.

Brzoturnir SD Ptuj za mesec maj se je končal s sledečim izidom: I.—III mesto so zasedli Peš, Pernat in Rudolf, ki so nabrali po 8 točk, IV.—VII mesto Perger, Sorli, Drogenik in Berden po 5 točk, VIII, Modri-njak 4 točke itd. Med prvo trojico je v ponovnem tekmovanju dosegel naslov prvaka za maj tov Peš Ferdo.

Izšla je knjiga Janeza Svajncerja: »STRELI NA MEJI« Dobite jo v upravi »Ptujskega tednika«. Cena knjige je 160 din.

Spomin na borec iz občine Markoveci

(Nadaljevanje s 3. strani)

ki so tako prizadeli njegove starše. Vključil se je v borbo našega ljudstva in skupno s svojimi vrstniki nadaljeval delo, ki so ga na tem področju začeli Jože Lacko, Zvonko Sagadin,

njegova mati »Zenkca«, Anželj in drugi. Zlobna izdatajska roka je pokazala na ta mlada življenja, pred katerimi je bila svoboda, bodočnost, za katero se je bilo vredno boriti, pa so ugasnila. S'ava njihovega spomina!

IZ PRIPOVEDOVANJA POK. JANEZA FEGUSA O BORBI NA POLENSAKU

Dne 9. februarja 1945 so bili na postojanki v neki hiši v Bratislavcih, občina Polensak, zbrani partizani: osam moških in tri ženske. Med njimi Marija Legvart, Sonja Fajs, Konrad Petrovič, Franc Golob, Andrej Jurkovič in Janez Feguš. Njaj domačin — izdajalec — je o tem obvestil občinske urad in ta pa gestapo v Ptuj.

Pokojni borec Janez Feguš je tako opisal dogodek: ob 9. uri zjutraj nas je gospodar obvestil, da smo obkoljeni. Res, 180 esovcev je sklenilo obratovati nas. Začeli so nas napadati. Raz-

kropili smo se po vsej hiši in po podstrešju. Streljali smo in metali bombe. Hišo je objel ogenj, ki so ga podtaknili Nemci. Hoteli smo se prebiti iz goreče hiše. Borec so padli drug za drugim. Bodrila nas je do zadnjega Marija Legvart-Nataša, dokler se ni sama smrtno zadeta zgrudila. Fajs Sonjo so pri prebitanju skozi sovražni obroč podrlj rafali iz nemških strojne v bližnjem gozdu.

V hiši so obležali mrtvi borci: Konrad Petrovič, Andrej Jurkovič, Franc Golob, partizanka Dragica in še nekaj drugi borec.

Janez Feguš

Samo eden je pobegnul skozi vrste sovražnika. Mene in še dva druge partizana so ujeli. Slehtli so nam oblike, sezuli škornje, dali so nam stare strgane hlače, zvezali roke z žico in nas boste gnali počasi po snegu proti Dornavi...

Tržne cene

v sredo, 1. junija 1955 (za liter, kilogram ali kos)
Cebula 60, nova čebula 50, česen 80, novi česen 50, por 40—50, fižol 60, hren 80, krompir 20, peteršilj 50, rdeča pesa 35, špinača 60, zelna 40, korenček 50, kisló zelje 60, redčevica (sopek) 10, solata berivica 30—40, solata v glavah 30—50
Koruzna 35, proso 35, bela moka 100, koruzni zdrob 50.
Surovo maslo 400, zasska 250, mleko 20—24, smetana 120, sir 40—70.
Kokoš 280—450, piščanci 300—450, kornički 600—800.
Jabolka 60, češnjice 60, Jajca 11.
Raazne sadike: zelje kos 1 dinar, rdeči, zelje 1 dinar, kole-raba 1 dinar, cvetnača 2 dinarja, paradizke 3—5 dinarjev, paprika 3 dinarje za kos.

IZ ZGODOVINE PTUJSKEGA OKRAJA

Prof. Tone Klasiac

Slovenski kmet — tlačan in upornik

Tridesetletna vojna (1618—1648) je imela tudi za naše dežele usodne posledice. Silni davki, splošno ubožanje, razvrednotenje denarja, zastoj trgovine in ob. ti, razne uime in kužne bolezni, vse to je težko prizadevalo najnižjo plast tedanje prebivalstva na Slovenskem...

gospodarja. (S si o p d v r ž e n i postanejo po rimskem pravu sužnji, po fevdalni ureditvi pa pridvorna služinčad brez osebne svobode.)

TEŽKO JE ŽIVLJENJE PODLOŽNIKA IN TLAČANA Podložniki živijo na samostojnih kmetijah imajo (hasnujejo) hiše, živino polja vendar so »privezani na grudo« (glebae adscipti). Sami ne morejo zapustiti kmetije, gospodar pa jih lahko vsak čas požene, njihove obveznosti pa poljubno spreminja in veča. Poročijo se lahko samo z gospodarjevimi dovoljenji; če je žena z območja drugega zemljiškega gospoda, se otroci iz tega zakona delijo med obe gosposki. Po gospodarjevi smrti pripade kmetija zopet zemljiškemu gospodu.

Za hasnovanje posestva plačujejo zemljiški davek (činj), sprva v živilih, pozneje v denarju; tudi morajo opravljati za gosposki dvorec razna dela, kadar jih zemljiški gospod pokliče. To je ona z'oglasna tlača (robot), ki je rodila klice po »stari pravdi« in dvignila obupane in razjarjene kmečke množice v kmečke punte po vsej naši slovenski zemlji.

LE VKUP. LE VKUP, UBOGA GMAJNA!

V začetku novega veka se je sicer po ožaj kmečkanskega podložnika zboljšal v tem smislu, da prejme od zemljiškega gospodarja kmetijo z učino zakupno pogodbo. Tako je omogočen stalen obstanek na kmetiji njeemu in njegovim potomcem. Brez tehtnega vzroka ga odslej zemljiški gospod ne more več odstraniti s posestva. Dedni zakonik lahko pozneje zemljiše tudi proda ako plača gospodarju primerne dajatve (primščino). Po smrti gospodarja mora nastopajoči dedič plačati takozvano mrtvaščino; navadno mora dati najepšega vola iz hleva.

Vse davščine in dajatve podložnikov so bile leta 1500 skrbno popisane v takozvanih urbarjih, tako so kmetje dobro vedeli, kolike so njihove obveznosti. Vendar pa so graščaki v času velikih gospodarskih pretresov samovoljno zviševali te dajatve in jih z vsjo okrutno natančnostjo tudi iztirjevali. Zlasti so kmeti prizadeli visoki izredni deželni davki za vojsko in obrambo proti Turkom. Te je znal zemljiški gospod na primeren način prevetiti na hrbet siromašnega podložnika.

Prav nezno so pa je postajalo življenje kmetovo zaradi tlače ali robove, zlasti takozvane neodmerjene tlače, ki jo je moral odpravljati toliko dni, da je bilo neko delo končano. Vsak podložnik je moral biti vedno na uslugo zemljiškemu gospodu: pri o'anju, setvi in žetvi, pri spravljanju sena pri gradnji gradov in cest pri velikih lovskih pogonih, pri sekanju in prevozu lesa in drv. Visoke denarne kazni, ki so mu grozile in nevarnost, da ga gospodar spodi s kmetije ga primorajo, da opravlja ta dela z gnevom v srcu. Tu in tam do-

bivajo podložniki za vsa ta dela skromno južino kot nek, vrste odškodnino za izgubljen čas in delovno silo.

Zlasti je ubijala kmeta vozna tlača. Posestvu ni odrgala samo delovne sile, temveč tudi živino. Razne okvare in poškodbe, ki se na voznjah rade pripetijo, je moral utrpeti seveda kmet sam.

Neodmerjena tlača je skupno z ono, ki je bila v urbarjih točno določena, značala brez dvoma vsaj tri dni v tednu ako ne celo več. Cesarica Marija Terezija je leta 1778 uredila to obveznost na tri dni v tednu ali 156 dni v letu za celo kmetijo. S tem seveda ni prav nič olajšala težkega stanja našega kmeta, pač pa je z natančnimi določili onemogočila svojevoljno izkoriščanje podložnikov s strani zemljiških gospodov.

Graščina je za kmeta tudi sodnja. Vsaka zemljiška gosposka je bila za podložnike tudi sodišče prve stopnje; mnoge gosposke pa so imele tudi pravico do takozvanega krvnega sodstva (deželna sodišča). Zato se zemljiški gospodje, pri nas tudi graščaki imenovani, čutilo v okviru svojih gosposčin neomejene vladarje in gospodarje nad življenjem kmetijskih podložnikov. Za deželno zakonodajo in oblast se ne brigajo, če je večje izig'avanje. Obenem pa prevzema plemstvo od 17. stoletja dalje važna mesta v upravi in vojski. Sorodstvene in druge zveze — vrana vrani oči ne izključuje — že v kaj zatru vsako upanje na pravično reševanje podložniških pritožb, ki se skozi ves novi vek kopičijo v uradih deželne glavarja in notranje-avstrijske vlade.

Tudi deželni vladar dolga stoletja ni imel skoro nobene oblasti nad oholim in samopasnim plemstvom. V njegovih odlokih in odgovorih na podložniške pritožbe najdemo sicer lepo zveneče opomine zemljiški gospodi, naj podložnikov preko mere ne obremenjujejo z dajatvami, ti pa naj bodo pokorni in poslušni svojim gospodarjem. Vse to pa so bile več ali manj samo besede, na katere so graščaki, kolikor so njih tikaše, prav malo dali.

Vinarska zadruga Ptuj

(Pri muzeju in Novi svet)

GOSTINCI:

nudimo vam haloška vina od 100 din naprej, jabolčnik po 42 din in domač kis po 15 din.

KMETOVALCI:

nudimo vam haloška vina po 5 litrov od 115 din naprej, jabolčnik po 5 litrov po 45 din, domač kis po 5 litrov po 15 din in domače žganje po 325 din.

VINOGRADNIKI:

nudimo vam odlični preparat »Kosana«, kot nadomestilo za žveplo proti oidiji (plesni) na vinski trti (primeša se bakrenj brozgi); nudimo rafino in modro galico proti plačilu; dajemo strokovne nasvete.

Takšen je bil socialni in gospodarski položaj slovenskega kmeta v 16. stoletju, ko se je dvignil v kmečkih puntih v borbo za staro pravdo.

Prvi vselovenski upor leta 1515 in slovensko-hrvaški upor leta 1573, pod vodstvom legendarnega kmečkenga voditelja Matije Gubca sta mogočen manifest uporniških idej, ki so stoletja podzavestno tlela v duši tlačenega in od vseh strani izkoriščanega slovenskega kmeta.

V neenaki borbi proti nosilec fevdalnega družbenega reda je kmet sicer propadel, vendar je njemu naprej tlela živa revolucionarna zavest, ki se javlja tudi še v 17. stoletju v mnogih pokrajinskih kmečkih uporih.

Splošno so znani kmečki upori na Tolminskem v letih 1627 in 1713, ki so jih opisali mnogi slovenski pisatelji (Ivan Pregelj, France Bevk, Alojzij Remeč). Manj znan je velik upor iz leta 1635 v celjskem okraju, še manj pa vemo o raznih krajevnih uporih in nemirih v Halozah, Slovenskih goricah in na Ptujskem polju.

O tem pa prihodnjč.

Gledališke predstave

OKRAJNO GLEDALIŠCE PTUJ V okviru proslav 10-letnice osvoboditve

Petek, 3. junija, ob 15. uri (na prostem na ptujskem gradu): Fran Žižek: »MIKLOVA ZALA«, ljudska igra z godbo, plesom in petjem v devetih slikah. Zaključna predstava za šole ptujskega okraja. — Zveze z vlaki ugodne.

Sobota, 4. junija, ob 20. uri (na prostem na ptujskem gradu): Fran Žižek: »MIKLOVA ZALA«, ljudska igra z godbo plesom in petjem v devetih slikah. Premiera. Režija Tone Potušek, scenarij osnutki prof. Janez Mežan, tehnično vodstvo in izdelava kulis Jože Milkovič. — Abonma red Premiera in Prva repriza.

Nedelja, 5. junija, ob 15. uri (na prostem na ptujskem gradu): Fran Žižek: »MIKLOVA ZALA«. Tretjič. Zveze z vlaki ugodne! Izven.

Nedelja, 5. junija, ob 20. uri (na prostem na ptujskem gradu): Fran Žižek: »MIKLOVA ZALA«. Sedmič. Izven.

Podjetja, ustanove, društva, klubi, zadruga, skupine in posamezniki lahko rezervirajo vstopnice že vnaprej pisмено na naslov: Okrajno gledališče Ptuj - blagajna ali telefonično na Ptuj, telefon št. 71. Prodaja vstopnic v soboto, dne 4. junija, in v soboto, 11. junija, od 9. do 12. in od 15. do 17. ure, in v nedeljo, 5. ter 12. junija, od 9. do 11. ure pri gledališki blagajni. Na gradu pa bo blagajna odprta dve uri pred pričetkom vsake predstave.

Dohod na prireditveni prostor restavratorskega vrta na gradu bo s severne strani iz Rajčeve ulice. Shramba koles kakor ob sejmih na Kvedrovem trgu in v Dravski ulici. Shramba vozov na sejmšču. Parkiranje avtomobilov, traktorjev, avtobusov in kamionov na Titovem in Kvedrovem trgu. — Po večernih predstavah prosta zabava s plesom na vrtu grajske restavracije — Za jedila in pijačo vsestransko poskrbljeno! — Opozorjamo še enkrat vse abonente na premerno in prvo reprizo, da bo za njih predstava v soboto, 4. junija, ob 20. uri!

Obiščite v Sred. ekonomski šoli v Ljubljani od 5. do 12. junija 1955 razstavo izdelkov vaših mladine

SODOBNI ROMAN

NA KMETIJIH

IVAN POTRC

22.

Ves sem otrpnil. A kakor sem se skraval strašno zbal. Haniko pa zasovražil, se je počasi, bolj ko je napetost v hiši popuščala, bolj ko sem lahko videl, da ni nihče ničesar opazil — to sem si hotel po vsej sili vtepsati v glavo — da, se je počasi in tem huje zalezal vame strah, ki me vendarle ni zapustil, hkrati z njim pa občutek krivice, katere dočam Topleku, a je zadnja tedna domala nisem več občutil. V vse to se je mešala Zefa sama, njene besede »Kaj me briga.« in »Sita sem vsega...« kar me je navdajalo z večjim in večjim strahom, bolj ko sem se otepal misli na Zefo. Ta strah je bil po tej noči bolj in bolj pogost — zbal sem se Zefe.

budila, sam pa sem potisnil roko pod njeno glavo, da bi jo objel. Je znenada zrasla pred očmi ce la sinočnja noč; ko me prestane strah, zatem usta hiktoma in nenadejana ženska zdjvavnost; to, kako ji je bilo vseeno, in za tem trmoglavost in kako je vsega sita; zatem še to, da mi je jela postajati nadležna — vse to je storilo, da sem potegnil roko izpod nje, pretaknil obe roki pod glavo, se obrnil na hrbet in se zagledal z nastočaj odprtim očem v začrneli lesen strop nad sabo.

»Južek!« je sladko zasepetala — le redkokdaj je bila tako sladka — in pošepetala: »Nič se ne straši.«

Dolgo se nisem zganil, čeprav me je dregala, dokler se nisem predjal proč od njenega teleka.

»Ne straši se, nočaj ne bo tako kmalu klical.«

»Kaj?« sem vprašal. Mračna slutnja in strah sta me sprlele; lahko je začutila, kako sem se zdrznil.

»Kaj? Kaj?« je ponovila in me jela znova iskati. »Nič! Kaj naj bi bilo?« je pošepetala veselo in kakor brez skr-

bi, očitno zato, da bi me pregnala skrb in nevoljo; zatem je rekla: »Čaj sem mu skuhala, s samim žganjem.« In: »Ne boj se, da bi nočaj klical.«

Ko je vse to izrekla sem čutil, da se ne smejiha več; vse je bilo tako trdo, hladno in brez usmiljenja povedano — brez milost — zanj.

»Znorela si!« sem dejal, se znova premaknil proč od nje in se zganil, da bi se je otresel.

»Tak? Znorela?« je zaskrblila, se oprla na roke, se sama odmaknila in sedla. »Naj stradam pri živem mrtvecu?« Obmolnila je, ko da je preveč povčala, spustila noge s postelje, zakrila z lahtm obraz in tiho, dušiče zahlipala.

»Kaj pa sem kdaj imela od življenja? Nihče me ni nikdar vprašal, kaj bi rada, kakor telco so me dali od hrana. Mati so nekaj potežili, a oče so jih nagnali in rekli — v grobu so že, a še danes jih slisim! Otroke mu bo že imela. Kaj bi pa še rada? Zakaj pa misliš, da je na svetu?« Ne, nič nisem imela na svetu. Prva leta me je preganjal da nisem prišla takšna k hiši kot bi nevesta morala — saj samo zato, je to počemal, da me je za nekaj preganjal! Spravil mi je dva otroka na svet — da da sta zdej še t dve proti meni, uh...»

Čutil sem na postelji, kako se ti telo med bližanjem sunkoma potresa, ko da bi to prilemali kriči; ako je odtegnila lakti, sem videl kako se ji oči svetijo v temi; bile so mokre in zajokane. Videl sem, kako se ji sveti celo obličje — vsa je bila zasolzena. Gledala me je z velikimi, odprtimi očmi, vprašujoče in očitajoče, ko da bi bil jaz kriv njene nesreče.

Ni se mi zasmilila; nekaj je bilo, da se mi ni mogla zasmiliti, vendar sem se premagal in jo potegnil k sebi, da so se kar usulj lasje name in da sem bil v trenutku moker od njenih solz, za, brž ko sem jo začel poljubljati, čeprav... čeprav sem delal vse to narejeno, prav silil sem se k temu.

Njo je to milovanje še huje razgorelo, huje se je zasmilila sama sebi. Jela me je stiskati in krčevito hlipati.

»Grozen je. Ti ne voč, kako je grozen... Smil se mi, uhi! Cele noči naj bi bila pri njem, da... da bi iztegovil prste po meni. Vse življenje me je nadlegoval in me mučil. Zavoljo siehernega moškega, zavoljo zadnje pokveke, ki je prišla mimo, me je mučil. Zadnjič...« je dejala, se dvignila se oprla na moje prsi in povzela, »zadnjič toliko da me ni zadavil. Misliš, da mi bodo koščeni prsti vrat predrili; takšna groza me je popadla, da še zakričati nisem mogla. Zasadil mi je prste v vrat in se dvigal tiste same kosti, so se dvigale čezme, da sem slisala, kako je vse pokalo na niem, od prstov do kolen.« Zgrozila se je, zatem pa sem za-

čutil, kako je postala vse toga. »Uh, zadavla bi ga, z lastnimi rokami bi ga stisnila. Ne morem ga več prenašat, ne morem pa ne morem, nisem kriv! Kaj za miliga boga, se je pregrešil, da se ne more stegniti, ti moj bog, a sama kost in koža sta ga šel.«

»Nikar mene,« sem rekel in jo prijel za roko; vsi njeni prsti so se krčili na mojem vratu, tako je bila vsa iz sebe.

»Tebe?« je povprašala in se stresla, ko da bi jo spreletel mraz ter se zasmejala, ali vsaj meni se je zadelo, da se je hotela zasmejati, ko sem še tisti trenutek ves otrpnil.

Bilo je, ko da so zaškripala neka vrata, ko da je podrsalo po tleh.

V nekaj kratkih trenutkih me je od kraja razdivjala, zaplavalila sva nekam, kjer je postajalo vsaj njej, vseeno; jas nisem nikoli pozabil na hišo v kateri se je vse to godilo. Potugnila je na pol sede na postelji spodnjico in rokavce s sebe — drugača ni imela na sebi — in neučakano, ko da bi se ji mudilo — kar sem znenada zagledal, kako se ji je gola roka, ki je potegnila rokavce, povsila in obstala; tuji jaz sem se na pol dvignil in začutil, kako me je vse popustilo; med vrati v kamro je stala dolga bela postava, z odpeto srnjaco in s spodnjicami, z rokami ob sebi kakor Lazar, ki se je dvignil iz groba. Stala je in se ni ganila. Tudi mi ni šlo v glavo, kako je pršla na prag. Ali je pustila Topleška vrata odprta?

Počasi — ves sem se tresel — sem začel lesti proti vzglavju in izpod odeje, kakor da bi se odmikal, a še danes ne vem, zakaj sem to počemal, medtem ko si je ženska začela vleči odejo nekam proti vratu. Če je bilo poprej tisto s škripanjem vrat prisluh, je bil to privid, več ko privid; kajti tiste spuščene roke so se zganile, se začele dvigati, se stegovati nekam proti stropu, ko da bi hotele poklcati svet in nebo na pomoč... Tudi usta so se jela odpirati, sams od sebe, a brez glasu, kakor kakšnemu bogu na poslednji sodbi.

(Dolge prihodnjč)

Ing. Egon Zorec

Še nekaj o sladkorni pesi

(Nadaljevanje in konec)

Pršenje to delo vršimo takrat ako se je še pred kalitvijo pojavila skorja na površini zemlje, ali pa, da je začel plevel kaliti prej kot pa pesa. Zato opravilo lahko vzamemo lahke brane, ako seme še n. začelo kaliti ter prašimo poprek na smer redi. Ko pa je seme začelo kaliti ne smemo več brant, ker bi nežne korenice potrgali. Pršenje izvršimo ročno z lahkim in širokim motikami. In to največ 3 cm globoko in samo med redmi. Da bi se še poznaše pomešamo pri setvi med seme pesi še seme jarega jčmena. To seme skali čez nekoliko dni in ubelježi redi. Ko se pokažejo redi moramo ponovno prašiti z motikami ali ročnimi planeti istočasno tudi podsejamo prazna mesta ker sladkorne pesi ne smemo prejavati (za razliko od krmne pesi). V tem primeru bi se korenine razšle in namesto lepo oblikovanega korenja bi dobili ragiasto nakazo. Pršenje je važno, ker trestina dobi zrak in toploto. Po prvem okopavanju razredčimo rastline v vrstah in to redčenje vršimo z roko. Najprimernejši čas za redčenje mladih rastlin je, ko dobivajo 3-4 liste. Paziti je treba da po redčenju ostanejo rastline v predpisani razdalji 25 cm. Po končanem redčenju pristopimo k pregledu posevka da vidimo, da niso morda ostale na poedinih mestih po 2 rastlini. Med rastjo moramo tudi izvršiti eno do 2 pršenja; pred kalitvijo eno do dve po kalitvi prvo okapanje ko se rastlina obraste s tremi ali do štirimi listi. Po prvem okapanju redčimo, nato sledi drugo okapanje a tri tedne po tem redčenju tretje okapanje po dežju preden rastlina pokrije zemljo s listjem. Četrto okapanje vršimo le takrat če listje ne pokrje zemljo a najpozneje štiri tedne po tretjem okapanju. V sušni dobi če je rastlina zaradi suše in pegavosti zgubila listje, izvršimo še eno okapanje in to po prvem zdatnejšem dežju v mesecu avgustu. Redno pa moramo sladkorno pesi 2-4 krat prašiti in 3krat okapati. Pri okopavanjih, ne pa pri prašenju ki se izvršijo največ 5 cm glob. je treba vedeti da je prvo okapanje najpljiviše to je 6-8 cm drugo globlje 8-12 cm a tretje 12-15 cm. Eventualno četrto in peto okopavanje, ki ga izvršimo izjemoma in samo zaradi tega da

rastlini pomagamo prebroditi težkoče v razvoju pa naj bo čim bolj globoko ker je večinoma kriva slabi rasti pesi slaba prezračenosť zemlje in pomanjkljivo delovanje krmnih bakterij.

Izkopavanje: Repa se izkopava septembra in v začetku oktobra ko začne zunanje listje pesi rumeneti, veneti in se spuščati k tlom. Spravlja se iz zemlje s posebnim orodjem s katerim se pesa nekoliko dvigne, tako da jo lahko z rokami izpulimo. Takoj nato se pesi odreže glava s listjem, to jo očistimo. Zatem se spravi v shrambe enako kot krompir.

Ker se bo v letošnjem letu ta kultura gojila na večjih hektarjih, bo najmo, da se pridelovalci držijo navodil ki jih ta kultura zahteva, ako bodo hoteli imeti pridelek.

Naj ostane med nami

Potop ljubzenske barčice dveh, KI JE V PTUJU DVIGNIL VIHAR V KOZARCU

Bil je mož ki je imel ženo in žena, ki je imela moža. Oba sta imela družinico z otroki. Začelo se je natihoma in lepega dne sta se znašla skupaj na ljubzenskem čolmiku. Pri takih rečeh je že tako da se ne da reči, ali je on zapeljal njo, ali ona njega. Navodno se to zgodilo nekako sporazumno in obojestransko in tako je po obojni zaslugi ljubzenska barčica plovila, plavala — dokler se ni temeljito prevrnila. Po prejšnji tisti je nastal hrup in slišeli so se kriki na pomoč. Kaj takega se je na svetu že zgodilo in se še bo. Ampak ob tej stvari so se zbrale ptujске »račke«, in v omoč zagagale in dvignile vihar v kozarcu.

Mož je bil dokaj priden in ugleden človek in kot vsi drugi ljudje krvav pod kožo. Ko se je ljubzenska barčica potopila, je mož poskušal rešiti ugled in t'ho splavati na obrežje. Na »molo pa je bila ženska glasejša in začela je »bitka«. Ker je imela brodolomka v sebi dobrošno meco prenapetosti in prav majhno mecro strahu, je z veliko intenzivno in nestrpnostjo razvilo do potankosti vsi ljubzensko razpoložbo na ulici (Čudno, kakšno maščevnost in nepremišljenost se

Zadružna hranilnica in posojilnica v Ptuj

je zavod, ki služi kmetijstvu

KMETOVALCI! Težave pri izboljševanju kmetijske proizvodnje si lahko olajšate z našim posojilom, ki ga dobite za kmetijske namene, za graditev silosa, gnojnične jame itd. — Svoje prihranke vlagajte na naše hranilne knjižice, ker bodo pri nas koristno in varno naloženi ob 5 do 6% obrestni meri!

Privoščimo jim lepe počitnice

Iz ptujskega okraja bo letos v kolonijah letovalo 550 otrok. V vseh šolskih centrih ptujskega okraja so že izpolnili prijave socialno šibkih in zdravstveno ogroženih otrok za počitniške kolonije. V večjih izmenah bo letos letovalo 550 otrok in to največ iz Hačoz in Slovenskih goric. Na stroške Zveze borcev bo letovalo 250

otrok padlih borcev in žrtev fašističnega terorja. Tudi ostali otroci bodo letovali večinoma brezplačno, najsiromašnejše bodo iz sredstev RK tudi obiskali. OLO Ptuj je iz svojega proračuna prispeval 600.000 dinarjev. Kakor prejšnja leta, tako bodo tudi letos podprla otroške kolonije nekatera podjetja in zadruge, da si bodo otroci lahko utrdili svoje zdravje in razširili duševno ozorje.

Letovali bodo v več kolonijah. V Rovinju, na otoku Krku in nekaterih gorskih kolonijah. Štirideset otrok bodo poslali tudi v Avstrijo in enega v Anglijo.

KMETIJSKA ZADRUGA ZAVRČ

razpisuje mesto trgovskega pomočnika z najmanj 3-letno prakso. — Nastop službe takoj. — Prijave pošljite na upravo kmetijske zadruge Zavrch.

Avstrijska trgovinska delegacija v Moskvi

Moskva, 2. junija (Tass). Včeraj je v sovjetsko glavno mesto prispela avstrijska delegacija, ki se bo s sovjetskimi predstavniki mečila o gospodarskih vprašanjih na podlagi sovjetsko-avstrijske spomenice 15. maja. Delegacijo vodi načelnik gospodarskega oddelka avstrijskega zunanega ministristva Platzer. Avstrijski veleposlanik Bischof je avstrijske goste že predstavil pomočniku ministra za zunanjo trgovino Borisovu. Avstrijski krogi menijo, da gospodarskega sporazuma med obema državama še ne bodo podpisali med bivanjem avstrijske delegacije v Moskvi.

Menon krenil v New York

New Delhi, 2. junija (AFP). Indijski predstavnik pri Združenih narodih Krišna Menon je včeraj odpotoval v New York. Na poti v ZDA se bo zastavil v Londonu ter se sestal s premierom Edenom. Seznanil ga bo s svojim nedavnim obiskom v Pekingu.

Del nemške oborožitvene industrije v Spaniji?

London, 2. junija (Tanjug). Konservativni »Daily Telegraph« piše o načrtih, po katerih bodo del nemške industrije zgradili v Spaniji. Po nepotrjenih vesteh so o načrtu razpravljali ob nedavnem obisku predsednika ameriške komisije za atomsko energijo Straussa v Madridu, kjer sta bila navzoča tudi neki nemški predstavnik ter bivši nacistični polkovnik Skorzeny, ki je svoj čas organiziral Musolinijev pobeg.

»Daily Telegraph« piše: »Kakor poročajo, ZDA žele, da bi del nemške oborožitvene industrije zgradili na razmeroma varnem spanškem zemlju. Razen eksplozivna bi izdelovali tu tudi strelivo.«

Z DOPISI ZBIRANJEM NARODNIKOVA KUPOVANJEM LISTA OGLAŠEVANJEM IN REDNIM PLAČEVANJEM NARODNINE PODPIRAJTE LOKALNI LIST!

V soboto, dne 11. junija 1955, ob 15. uri bo OBCNI ZBOR ptujške podružnice Društva upokojencev v dvorani okrajnega komiteja ZKS v Ptuj za običajnim dnevnim redom (razviden iz oglasa na deski v društvenem lokalu).

Vabimo vse člane, da se občnega zbora v čim večjem številu udeležijo.

»Če že zaradi dežja ni treba škropiti ptujskih ulic, jih tako vsaj lahko pometamo!«

GRADNJA KULTURNEGA DOMA IN POŠTE V PTUJU
Mestni ljudski odbor v Ptuj je pred tremi meseci razpisal konkurs za izgradnjo kulturnega doma in poštnega posojila z urbanistično rešitvijo na p.ostoru stare vojašnice ob Lackovi ulici. Razpis je dal nekaj dobrih rešitev. Najboljšo rešitev je nakazal Branko Kocmut iz Maribora. Izgradnja kulturnega doma, poštnega posojila in urbanistična rešitev je predvidena v etapni gradnji največ do 10 let.

NOVA UREDITEV OBCIN IN OKRAJEV

Zvezni ljudski skupščini so poslali osnutek zakona o ureditvi občin in okrajev. S tem zakonom bodo do uveljavljenja zveznega zakona o samoupravljanju občin in okrajev določili njihov položaj in zagotovili pravni temelji za upostavitve novih okrajev in občin in za potrditev njihovih statutov.

V obrazložitvi tega zakonskega osnutka je poudarjeno, da se v novi obliki občin in okrajev ne bodo bistveno spremenila ustava načela o naši družbeni in politični ureditvi. Tudi splošni zvezni zakon o ljudskih odborih ne bo bistveno spremenjen. Zato je bilo sklenjeno, da homo preiti na novi pravni statut in režim okrajne in občinske samouprave s statuti.

Osnutki statutov občin in okrajev, sprejeti v zvezi, komitiji za izgradnjo komun, pa vendar prinašajo nekatere novosti, čeprav se v glavnih načelih drže okvira ustave in splošnega zakona o ljudskih odborih.

Pred prehodom na novi komunalni sistem naj bi Zvezna ljudska skupščina sprejela dva zvezna zakona, in sicer splošni zakon o ureditvi občin in okrajev in zakon o določitvi pristojnosti novih občinskih in okrajnih ljudskih odborov. Volitve v nove ljudske odbore naj bi bile do konca pr. hodnjega leta, da bo dovolj časa tud za pripravo novega volilnega sistema in za pridobitev pr. h izkušenj o delu novih občin in okrajev. Ljudski odbori novih občin in okrajev bodo sestavljeni iz vrst občinskih in okrajnih ljudskih odborov.

Oglasi in objave

Kino predstavitve

MESTNI KINO PTUJ

3.—6. VI 1955: »Pepelka« amer. film (barvni). 7.—9. VI 1955: »Zena morja«, argent. film

OPOZORILO!

Opozarjamo vsakogar, ki bi sklenil kakršnokoli pogodbo z V. G. iz Mestnega vrha št. 3 glede premočnin, da bo neveljavna in bo sam nosil stroške Novak Ivan, Mestni vrh št. 3

POIZVEDBE

Tomo Radulov Stamatović, rojen 1919 v Ostrijevici, okraj Andrijevica, je ostal zaradi obolenja na tifusu 12. maja 1945 v Ce'ju v bolnici, od koder je bil kot zdrav odpuščen 17. maja 1945. Od takrat n. o njem ničesar znanega.

Kdorkol bi kaj o njem vedel, naj to sporoči na n.lov: Andja Stamatović Peč, Ulica Narodnog fronta 107.

Prodaj

Prodamo kmečki voz, železno blagajno in dvodelno n. jivko brano. Vprašajte pri Kmetijski zadrugi Ptuj.

NJIVO (70a) blizu hajdinske postaje, lahko tud stavbiče, prodam Ptuj, Zagrebška 38.

PRDAM LEPO POSESTVO v izmerj približno 3 ha s sadovnjakom, mladim gozdom, velikimi brajdami, njivami ter stanovanjskim poslopjem. — Ivan Rajh, Placar št. 51, pošta Desternik pri Ptuj.

MALI OGLASI

Prosim najditelja v Ptuj izkupljene povečane poročne slike, da jo odda v upravi »Tedn'ka«.

SAMOSTOJNO GOSPODINJSKO POMOČNICO sprejemam takoj. Naslov v upravi lista.

KUPIM MANJSO HIŠO z vrtom v bližini Ptuj ali Kidričevega. Naslov v upravi lista.

KRAVO VZAMEM V REJO. — Vprašajte: Orešje št. 14 pri Ptuj.

POSESTVO prodam (ocenjeno 2500.000 din). — Vprašajte: Dežno št. 10, pošta Makole.

KUPIM DOBRO OHRANJENO KITARO. Naslov v upravi lista.

Prostovoljno gasilsko društvo M'hovce obvešča vse občinstvo, da bo tombola v nedeljo 5. junija t. l. ob 15. uri ob vsakem vremenu PGD M'hovce

Naznanilo in zahvala

Globoko potrti naznanjamo daljnim sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrl naš dober sin, brat, mož in oče

JANKO POLANEC

iz Ptuj, Krempljeva ulica 5 ki je moral zaradi nagle bolezni 30. maja t. l. v prerani grob na pokopališču v Rogoznici

Janko Polanec je bil rojen 10. oktobra 1928 v Ptuj. V službi je bil nazadnje pri Okrajnem ljudskem odboru v Ptuj kot namestence.

Stejemo si v posebno dolžnost, da se na tem mestu iskreno zahvaljujemo vsem, ki so mu bili v dnevih bolezni v bolnišnici in v Ljubljani in doma v tolažbo in pomoč in vsem ptujskim prebivalcem, delavcem in nameščencem, ki so ga v tako lepem številu spremljali na zadnji poti ter ga obložili s cvetjem in vencem, kar nam dokazuje, da je bil priljubljen daleč naokoli.

Pos. bno zahvalo dolgujemo tov. Ludviku Čučku, Lojzetu Cencu, Antonu Purgu, Alojzu Donaju in drugim iz Ptuj, ki so nam bili v pomoč. Okrajnemu ljudskemu odboru Ptuj in Sindikalni podružnici okrajnih uslužbencev za vsi uvidenost in pomoč z avtomobilom in drugiče, dr. Casu iz Ljubljane ter strežnemu osebju bolnišnice, ki so pokojniku lajšali bolečine.

Najljepša hvala Mestnemu pogrebному zavodu Ptuj za prevoz, pevcem in godcem »Svobode« Ptuj za odpete in zaigrane žalostinke oficirju JLA in tov. Lojzetu Francežu za nagrobni govor ter Aeroklubu Ptuj za venci in nagrobni govor.

Vs. m. še posebej hvala za izraze sožalja, za tolažilne besede in vsem, ki so nam bili najbliže, ko nas je zadela kruta izguba nepozabnega Janka Polanec.

Ptuj, 31. maja 1955. Zaluločn. mati Marija, sestri Tončka in Marija, žena Reziška, hčerki Tatjana in Milena ter ostalo sorodstvo.

RADIO

Dnevni spored za nedeljo, 5. junija 1955

6.00—8.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored). 6.05—6.10 Poročila in vremenska napoved. 6.30—6.35 Pregled tiska. 7.00—7.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 7.15—7.30 Reklame. 7.30—7.35 Radijski koledar in prireditve dneva. 8.00 O športu in športnikih — Zorko Dolinar pripoveduje. 8.15 Domače pesmi za prijetno nedeljsko jutro. 9.00 Otroška predstava — Francce Šrmpf. Iz pravljice o živalih. 9.30 Lahka in operetna glasba. 10.00 Družinski pogovori. 10.10 Dopoldanski simfonični koncert, Wolfgang Amadeus Mozart: Simfonia št. 31 v D-duru »Pariska«. Ernest Chausson: Poem za violino in orkester Manuel de Falla: Triorigeljni, suita iz istoimenskega baleta. 11.00 Oddaja za Beneške Slovence. 11.20 Opoldanski spored lahke glasbe. 12.00 Pogovor s poslušalci. 12.10 Venček slovenskih narodnih pesmi. 12.30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave. 12.45 Zabavna glasba vmes reklame. 13.00 Po ure za našo vas. 13.30 Zeleli ste — poslušajte! 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave. 15.15 15 minut tangov z orkestrom Malando. 15.30 »Po naši lepi deželi«: Ilegalni Maribor v borbi. 16.00 Zaplešite z nami (plesna glasba). 16.30 Zgodba za nedeljsko popoldne — dr. Izidor Cankar. Iz »Obiskov« 16.45 »Pod vaško lipo« (Pisan spored domačih pesmi in napoved — sodelujejo ansambli in solisti). 17.30 Radijska igra — Dušan Radovič. 18.10 Promenadni koncert. 19.00 Radijski dnevnik. 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in objave. 20.00 Večerni operni koncert. 21.00 Kulturni razgledi. 21.15 V svetu melodij in ritmov. 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15—23.00 Jazz — Coctail — Izvajajo: Orkester Coleman Hawkins, orkester Fletcher Henderson, Dutch Swing College Band, in trio Erol Garner. 22.15—23.00 UKV program: Iz modernega glasbenega sveta. 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Dnevni spored za sredo, 8. junija 1955

5.00—6.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored). 5.05—5.10 Poročila in vremenska napoved. 6.00—6.10 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 6.30 Pregled tiska. 6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo. 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar. 7.10 Jutranji orkestralni spored. 7.30 Gospodinjki nasveti. 7.40—8.00 Zabavna glasba, vmes reklame. 11.00 Radijski koledar. 11.05 Glasbena medigra. 11.15 Soliska ura za nižjo stopnjo — Fran Roš: Kmečki upor v Savinjski dolini — ponovitev. 11.45 Mladinski zbori pojo. 12.00 Kmetijski nasveti. 12.10 »Po domače« (venček slovenskih melodij izvaja ansambel Srečka Dražila). 12.30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave. 12.45 Zabavna glasba, vmes reklame. 13.00 Zeleli ste — poslušajte. 13.30 Ura melodij za dobro voljo. 14.30 Iz gledališč. 14.40 R. Schuman: Simfonične etude. 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave. 15.15 Na harmoniko igra A. Stanko. 15.30 Soliska ura za višjo stopnjo — VI. Klemenčič: Ko je stekla pri nas železna cesta — ponovitev. 16.00 Obisk pri zabavnih orkestrih in solistih — vmes objave. 16.30—16.40 Modni kotiček. 17.00 Napoved časa in poročila. 17.15 Popoldanski koncert — Dane Škeri: Serenada za godala, Ernest Bloch: Concerto grosso. 17.15—18.00 UKV program: Od včeraj do danes (stare in nove zab. melodije). 18.00 Mednarodna radijska univerza. 18.30 Pol ure slovenskih samospsevov. 19.00 Radijski dnevnik. 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in objave. 20.00 Dve enodejanski G. Puccinija: »Plasč«, »Sestra Angelika«. 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15—23.00 Jazz — Coctail — Izvajajo: Orkester Coleman Hawkins, orkester Fletcher Henderson, Dutch Swing College Band, in trio Erol Garner. 22.15—23.00 UKV program: Iz modernega glasbenega sveta. 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

VSAKO KOLICINO ŠKOPANE SLAME
kupi
»PLETARNA« V PTUJU